

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen:

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Kapitein der Grenadiers.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
A. Q. H. DIJXHOORN, Kapitein van den Generalen staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
M. R. H. CALMEIJER, 1e Luitenant der Infanterie, werkzaam bij de Afdeling.
Generale Staf van het Dep. van Defensie. P. W. PIETERS, Ritmeester der Huzaren.
A. ETERMAN, 1e Luitenant der Artillerie, Lid der Commissie van Proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 117783. Postrekening 44715
Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.50

103de JAARGANG

No. 7

JULI 1934

INHOUD.

	Blz.
De Beteekenis van het Vaandel in den modernen Oorlog, door INFANTERIST....	288
Snellere Bepaling van Schuilnamen, door J. C. G. NOTTROT	292
Verkeerseconomie op Spoorweggebied en 's Lands Defensie, door J. DANIELS..	295
De meerdere, door A. DE VRIES	303
Nieuwe Uitgaven	307 en 314
Het vervangen van de Touwverbinding door de Verbinding met de Steigerklem, door A. C. J. VAN DE VEN	309
Beoefening van het Tuchtrecht in de Weermacht	315
Leven en Streven in de Koninklijke Weermacht.....	317
Nieuwe Reglementen en Voorschriften.....	322
Uit de Vakpers	327

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1934

DE BETEKENIS VAN HET VAANDEL IN DEN MODERNEN OORLOG

DOOR INFANTERIST.

Artikel 147 van het *Wetboek van militair strafrecht* bevat als laatste alinea de woorden: „Met gelijke straffen (d.i. gevangenisstraf van ten hoogste drie, in oorlogstijd ten hoogste tien jaren) wordt gestraft hij die... een regimentsvaandel of -standaard beschimpt.”

Bij de beraadslagingen in de Tweede Kamer over dit artikel dienden de sociaal-democraten een amendement in om vorenaangehaalde alinea te schrappen, welk voorstel 21 Mei 1902 door den afgevaardigde SCHAPER werd toegelicht o.m. met de woorden: „Wat een vreeselijke misdaad, het beschimpen van een lap, een wimpel of een ander stuk katoen, dat de kleuren van het Oranjehuis of iets dergelijks draagt...! Wat het regimentsvaandel betreft, meer en meer wint de meening veld dat in oorlogstijd dergelijk vaandel onbruikbaar is; ja een buitenlandsch strateeg heeft verklaard, dat het meevoeren daarvan door een vaandel-compagnie of een bataljon onnoodig beslag legt op een aantal soldaten en de krijgsoperatiën belemmert. In Afrika wordt geen enkel vaandel gebruikt, ook niet door de Engelschen; men heeft het in de zilverkast geborgen. Zoo'n stuk hoort meer thuis op de parade, doch in den oorlog, vooral met de verspreide gevechtlinie, heeft men er niets aan.”

Na deze „strategische” beschouwingen van den vertegenwoordiger van het historisch-materialisme nam de toenmalige Minister van Oorlog BERGANSIUS het woord en zeide:

„Ik zal geen lang betoog houden tot wederlegging van den geachten spreker uit Appingedam. Hij, gewezen soldaat, heeft gesproken over het vaandel als over een lap. Als hij had willen bewijzen, dat hij gedurende zijn diensttijd niet het minste greintje militair gevoel heeft opgedaan, dan zou hij dit niet beter hebben kunnen doen.

Ik zou vele voorbeelden kunnen aanhalen om te betoogen wat het vaandel is; het is het symbool van het vaderland, waar ook het regiment zich bevindt. De generaal baron JOACHIM AMBERT in zijn werk, getiteld „*Soldat*”, noemde het vaandel: „de klok, onder welks schaduw het regiment leeft, overwint of sterft”; het is het vereenigingspunt waaronder het regiment ten strijde gaat en waaronder het de overwinning kan behalen.

Om te toonen wat een soldaat voor het vaandel kan gevoelen, zal ik een voorbeeld aanhalen.

In den slag bij Gravelotte stond een regiment in reserve, en onder het hevigste vuur moest het blijven staan, omdat het geen bevelen kreeg om op te rukken. De eene vaandeldrager voor, de andere na werd gedood en toch ontbrak het niet aan vrijwilligers om het weder te dragen, totdat de beurt kwam aan een der oudste onderofficieren, een die nooit had gedacht de eer te zullen hebben het vaandel aan te raken. Hij kwam er gelukkig af. Het

regiment kwam later in Metz terug en het is aandoenlijk bij Daudet te lezen hoe die grijze onderofficier, op eenmaal als vaandeldrager sous-lieutenant geworden, elken dag de woning van den regimentscommandant voorbijging om een saluut aan dat vaandel te brengen, totdat het oogenblik kwam, waarop het moest worden overgeleverd aan de Pruisen. Wat gebeurde er toen! De man viel dadelijk na het overreiken, door een zenuwaandoening getroffen, dood neer. Dat bewijst, wat een goed soldaat voor het vaandel gevoelt.

De heer SCHAPER zal dat wel weer onzin vinden, maar of de sociaal-democraten ook zoo denken over den rooden lap, waaronder zij opgaan, laat ik in het midden. Het is geen malligheid en geen dwaasheid. Ik zou voorbeelden te over uit onze geschiedenis kunnen aanhalen om te bewijzen, wat er reeds in overoude tijden voor de vlag en het vaandel werd gedaan. Wij behoeven slechts te denken aan JAN HARING, aan HOLBEIN en ook aan ISRAËL ROBERT, den matroos, die, nadat de vlaggelijn van de groote vlag op de Citadel van Antwerpen was stuk geschoten, zich niet ontzag onder hevig vuur tegen den stok op te klimmen en een nieuwe lijn te scheren en zoo de vlag weder in top bracht.

Dat was een daad waartoe moed noodig was.

Nu zal de geachte afgevaardigde wel weer zeggen, dat het niets beteekent, maar ik weet van een ooggetuige, van mijn vader, welk een indruk die moedige daad maakte, hoe gunstig zij op allen werkte.

Wanneer de geachte afgevaardigde smalend spreekt over de eer die vaandel, standaard of vlag, wordt bewezen, dan weet ik zeer goed, dat de sociaal-democraten de militaire eerbewijzen onzinnig noemen, maar ook hier sta ik ver van hen. Een generaal, de hoogste rang in het leger, maakt halt en front voor de Koningin, voor de leden van het Koninklijk Huis, voor iedere militaire begrafenis, van welken rang of stand de overledene ook zij; en verder maakt hij ook halt en front voor het vaandel en nu zou ik den geachten afgevaardigde willen vragen, of hij zou willen toelaten, dat b.v. een soldaat naar dat vaandel slijk werpt, terwijl de generaal front maakt en dat vaandel saluert."

Hoewel de sociaal-democratische woordvoerder zijn standpunt nog verder verdedigde o.m. door het voordragen van een gedicht, beginnende met de woorden: „Wat flarden noemt men heilig? Onnoozel bijgeloof!" en met de redeneering: Wat wordt er gewonnen met die vaandelverdediging? Is ooit door de verdediging van het vaandel een duim grond van het vaderland, ja zelfs ooit een bloempot met vaderlandschen modder gewonnen?" werd het amendement met 59 tegen 6 stemmen verworpen ¹⁾.

Niet lang na deze parlementaire schermutseling donderden de kanonnen in Oost-Azië en bleken de vaandels — ondanks de toegenomen vuuruitwerking — nog te zijn „vereenigingspunten, waaronder het regiment ten strijde gaat en waaronder het de overwinning kan behalen." Zoo lezen wij in VON TETTAU „*Achtzehn Monate mit Ruszlands Heeren in der Mandchurei*" I, blz. 95 e.v.:

„Während die Maschinengewehr-Kompagnie und das I Bataillon 11 Schützen-Regiments die den Engweg sperrenden Japaner mit Feuer überschütteten, formierte sich das III Bataillon 11 Sch. Reg. zum Bajonetangriff. Hinter dem III Bataillon die Musik, die 1 Kompagnie mit der Fahne des Regiments und die Nichtstreitbaren Kompagnie vom Hauptverbandplatz. Der Regimentsgeistliche segnete das Bataillon mit dem Kruzifix, alsdann

¹⁾ Zie een en ander bij VAN DER HOEVEN, deel II blz. 390 e.v.

trat es mit klingendem Speil zum Sturm an; bei jedem Schritt stürzten unter dem mörderischen Feuer Tote und Verwundete zusammen — — —

In dessen war das III Bataillon 11 Sch. Reg., ongeachtet der furchtbarsten Verluste, wie auf dem Exerzierplatz mit klingendem Spiel etwa 1000 Schritt im Bajonettangriff weiter vorgeschritten. Viermal kam der Angriff ins Wanken, aber immer von neuem wurde angetreten; von ihren 32 Mann hatte die Musik bereits 16 verloren, aber trotzdem folgte sie, unausgesetst den Sturm marsch spielend, dem Bataillon. Die Japaner wichen dem Bajonettangriff aus, räumten den Pasz und gingen nach Norden zurück. Dieser Augenblick wurde von den Russen benutzt, um die Strasse nach Hamatan zu gewinnen."

In den Wereldoorlog gingen alle legers — uitgezonderd wellicht het Engelsche — met hun vaandels te velde. Talloos zijn de voorbeelden waarbij deze op het slagveld werden ontplooid en den weg ter overwinning wezen. Het onlangs in „De Militaire Spectator" verschenen artikel „De stormaanval" bevatte hiervan verschillende voorbeelden (zie blzn. 76, 77 en 80 en de illustratie op blz. 75), welke met vele anderen zouden kunnen worden vermeerderd. Zoo leest men in „Virton" door Kolonel GRASSET (blz. 171) omtrent een Franschen tegenaanval in den avond van 22 Augustus 1914: „Le colonel JULLIEN (commandant van 117 R.I.), ne sachant pas d'où est venu l'ordre de partir à l'assaut, ne songe aucunement à enrayer le mouvement. Le sabre à la main, il s'est porté en avant avec le drapeau, dont la pique et les franges d'or reflètent les dernières lueurs du jour".

In den stellingoorlog was uiteraard voor vaandels geen plaats — de Duitse vaandels werden in 1916 naar het achterland gezonden — en de wijziging, welke de tactiek intusschen ten gevolge van de verveelvoudigde vuuruitwerking onderging, deed de vaandels op het slagveld niet meer tot ontplooiing komen. In het beeld van den huidige stormaanval, zooals dat in het Juni-nummer van „De Militaire Spectator" werd geschetst, kan men zich moeilijk wapperende vaandels denken.

Is daarmee de rol van het vaandel te velde uitgespeeld en behoort het bij mobilisatie in het vredesgarnizoen te worden achtergelaten? Naar ons oordeel geenszins. Evenmin als de rol van den regimentscommandant is uitgespeeld nu hij zelden het regiment bij den stormaanval zal vooruit gaan „le sabre à la main".

Nog immer behoort het vaandel te zijn „het vereenigingspunt" van het regiment en wel bij de militaire plechtigheden, godsdienstoefeningen, wapenschouwingen, enz., welke te velde meer dan ooit noodig zijn om het moreel van den troep te schragen. Zoo dachten wij bij lezing van de woorden uit punt 74 van ons nieuwe *Infanterie reglement*, deel II A: „Wanneer daartoe aanleiding bestaat, moet hij (d.i. de commandant) bepaalde onderdeelen, welke zich bijzonder hebben onderscheiden, . . . voor het front van den troep toespreken" onmiddellijk aan de beschrijving van een dergelijke plechtigheid in „*Souvenirs d'un grenadier du Caucase*" van kapitein POPOV.

Na een langdurige demoraliseerende terugtocht, waarbij de Russische troepen zware verliezen hadden geleden en tot het uiterste waren uitgeput, kwam eindelijk een oogenblik van verademing.

„Eindelijk bereikten wij een stelling waar de terugtocht een einde nam en wij den vijand zouden weerstaan.

Eenige dagen later was het de verjaardag van het regiment ¹⁾. De troepen

¹⁾ Het hier verhaalde voorval bewijst tevens dat L.O. 1934 nr. 134 (zie Juni nr. blz. 278) ook voor het leven te velde waarde heeft.

kwamen onder de wapenen en verzamelden zich op een open vlakte achter een bosch. De regiments-aalmoezenier zong het Te Deum en daarop defileerde het regiment voor den divisiecommandant. *Voor ons uit wapperde het vaandel*, het gehavende maar fiere doek, getuige van een geschiedenis van 273 jaar. Daarop werd een carré gevormd en een vijftigtal grenadiers, die zich bijzonder hadden onderscheiden, werden voor het front geroepen. De geweren werden gepresenteerd, de muziek zette den regimentsmarsch in en de generaal hechte het eeremetaal op de borsten van de nieuwe ridders van St. George. De plechtigheid eindigde met een donderend „hoera!” Hoop en vertrouwen waren in aller harten weergekeerd.” (POPOV, blz. 141).

Uit deze beschrijving blijkt wel dat, al kan het vaandel het regiment niet meer vóórgaan in den strijd, het niettemin het regiment behoort te volgen en te zijn op den commandopost van den regimentscommandant. Van het vaandel geldt in zeker opzicht hetgeen JÜNGER ergens zegt van den Koning: „Hij kan niet meer de eerste zijn in den strijd, maar de soldaat moet kunnen vertrouwen dat hij zoonoodig de laatste zal weten te zijn”.

Bij mobilisatie behooren de vaandels dus, naar ons oordeel, te worden medegevoerd. Liet men ze achter, dan zou dit het doodvonnis over de vaandels beteekenen. Men zou toch moeilijk kunnen eischen, dat de uit den strijd terugkeerende troepen aan hun achtergebleven vaandels weder de hooge eerbewijzen brachten, welke daaraan thans worden gebracht.

In de mobilisatie-jaren 1914—'18 waren de vaandels (en standaarden) bij de regimenten en zouden ongetwijfeld daarmede in den strijd zijn gegaan. De redactie van noot 1) bij art. 116 van den *Inwendigen dienst*, deel A doet twijfel opkomen aan hetgeen in dit opzicht voor een volgende mobilisatie van de Koninklijke landmacht is bepaald. Hier toch staat (cursiveering van ons): „Vaandels (standaarden) worden bij den troep uitsluitend medegevoerd *in vredestijd* bij parades of ceremonieele gelegenheden en dan steeds ontplooid gedragen.”

Het bovenstaande moge een pleidooi zijn om den infanterie en cavaleriecommandant te velde niet te berooven van een der machtigste hulpmiddelen om te voldoen aan zijn eerste plicht: „*het zoo hoog mogelijk verheffen van het moreel van zijn troep*” (I. R. II A punt 73).

Naschrift van de redactie: Schr. heeft in hoofdzaak het oog gehad op zijn eigen wapen. Gaarne zullen wij ook de meening publiceeren van één of meer der cavaleristen onder onze lezers omtrent het medevoeren te velde van de standaarden.

MEDEDEELING AAN DE RESERVE-OFFICIEREN.

Voor zes reserve-officieren der infanterie met minder dan acht jaar dienst als officier bestaat gelegenheid tot overgang als reserve-officier bij het Korps mariniers.

Nadere inlichtingen verstrekt het Hoofd der Ite Afdeeling A. van het Departement van Defensie.

SNELLERE BEPALING VAN SCHUILNAMEN ¹⁾

door J. C. G. NOTTROT,

Kapitein der genie.

In het Voorschrift Geheime Berichten-wisseling ²⁾ is op de bladzijden 17 t/m 20 de opzet van het schema voor schuilnamen (het z.g. schuilnamenvierkant) uiteengezet. Korthedshalve worde naar het aldaar gestelde en het in Bijlage VII van Voorschrift no. 54a afgebeelde schema verwezen.

Is het schema gereed, dan moet men, om een overzicht van de in een diagonaalrij ter beschikking zijnde schuilnamen te verkrijgen, de zeer tijdroovende en tot vergissingen leidende manipulaties uitvoeren, welke op blz. 19 van het voorschrift en op blz. 45 van de bijlagen vermeld zijn. Voor elk vierkantje van de diagonaal moet men opzoeken:

- 1e schuilnaam: letter boven— getal links.
- 2e „ : „ links — „ beneden.
- 3e „ : „ beneden — „ rechts.
- 4e „ : „ rechts— „ boven.

Na eenige malen, als Hoofd van den Verbindingsdienst bij de jaarlijksche legeroefeningen e.a., te veel tijd aan dit bepalen der schuilnamen te hebben moeten besteden, rees bij mij de vraag of er niet een methode te bedenken zou zijn, waarbij al de schuilnamen uit een ter beschikking gestelde diagonaal oogenblikkelijk en in overzichtelijken tabelvorm zouden worden verkregen.

Dit bleek mogelijk wanneer in de plaats van het z.g. schuilnamen-vierkant gebruik werd gemaakt van een schema, als — in ingevulden staat — in figuur 1 is afgebeeld.

De invulling van dit schema geschiedt op overeenkomstige wijze als de invulling van de zijden van het schuilnamenvierkant; evenwel heeft de aflezing der opeenvolgende letters uit de kolommen der 1e alfabetfiguur daarbij niet van boven naar beneden, doch omgekeerd plaats, zooals door de pijltjes wordt aangeduid.

Figuur 1 geeft tevens een voorbeeld van die invulling, waarvoor als sleutelwoord, evenals op blz. 18 t/m 20 van het Voorschrift en in bijlage VII, het woord „MITRAILLEUR” gekozen is.

De 4 benoemingsalfabetten zijn onderscheidenlijk met B₁ t/m B₄, de bijbehorende getalreeksen met G₁ t/m G₄, aangeduid.

¹⁾ De beschreven methode om vlug een tabel te verkrijgen van alle in een diagonaalrij beschikbare schuilnamen dateert van 1930.

Overtuigd van het groote gemak en de tijdwinst welke die methode o.a. voor de Hoofden van den Verbindingsdienst in de Staven kan opleveren, werd door mij — op verzoek van die zijde — alsnog deze uiteenzetting gegeven.

²⁾ V. Geh. Ber. (no. 54).

SCHEMA VOOR SCHUILNAMEN.

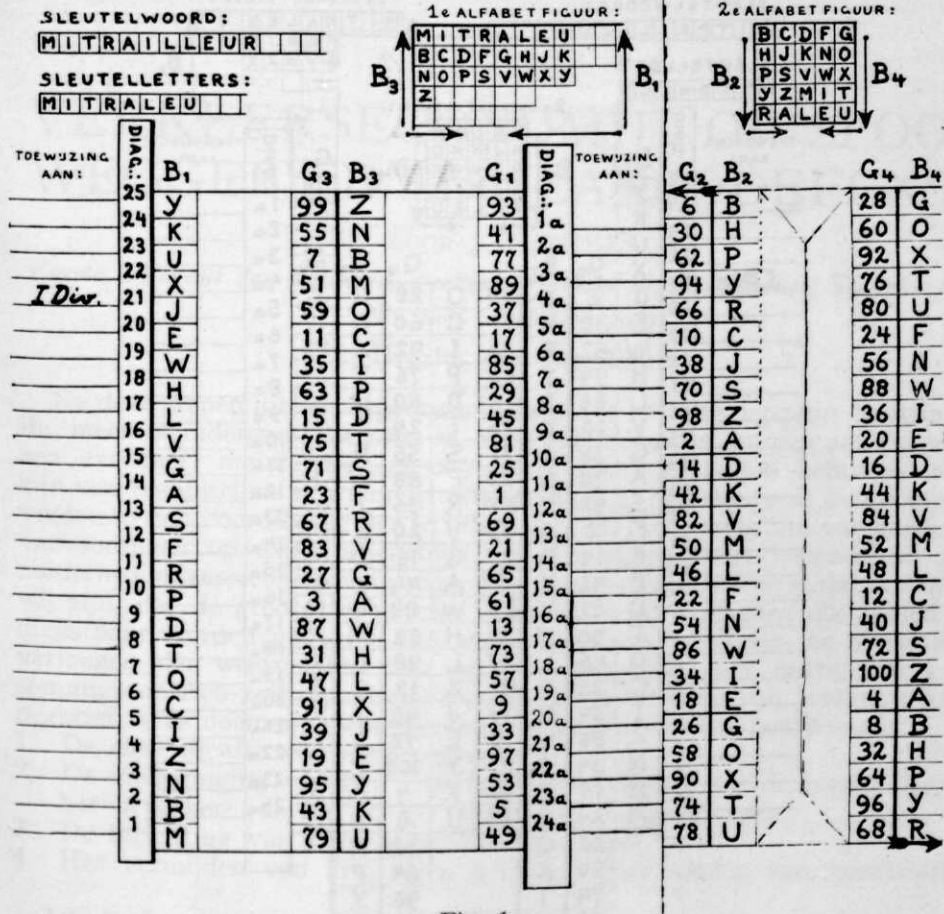

Fig. 1.

De invulling van het schema, zooals deze in figuur 1 is uitgevoerd, behoeft waarschijnlijk geen verdere toelichting meer. Zij geschiedt minstens even vlug als de invulling van de zijden van het schuilnamenvierkant.

Dan volgt echter het groote verschil tusschen beide methoden. Terwijl bij het schuilnamenvierkant moeizaam schuilnaam na schuilnaam volgens de aanwijzing onderaan blz. 19 van het Voorschrift of in Bijlage VII (blz. 45) moet worden bepaald, verkrijgt men volgens de nieuwe methode alle schuilnamen ineens door het rechterdeel van het schema af te scheuren, het middenvak daarvan door omvouwning van de strooken te openen, en dit rechterdeel dan volgens figuur 2 op het linkerdeel te leggen, met het linker- of rechterpijltje wijzende naar het nummer van de diagonaalrij, waarvan men de schuilnamen wil weten.

Zoo is dit in figuur 2 ten aanzien van diagonaal 21 geschied, waardoor nu alle schuilnamen van deze diagonaal onmiddellijk in overzichtelijken tabelvorm voor ons staan.

VERKEERSECONOMIE OP SPOORWEGGEBIED EN 's LANDS DEFENSIE

DOOR J. DANIËLS,

Eerste luitenant der artillerie, werkzaam geweest bij de Afdeling Spoorwegdienst van den Generalen Staf.

II (Slot van blz. 256).

Na deze grepen uit onze spoorweghistorie tot het uitgangspunt terugkeerende, meen ik inderdaad factoren en omstandigheden te kunnen aanwijzen, die een eventueel mobilisatie- en concentratie-vervoer zullen beïnvloeden. Zij zijn van technischen of organisatorischen aard al naar mate zij hun oorsprong vinden in den vooruitgang der techniek dan wel een gevolg zijn van gewijzigde verhoudingen op exploitatiegebied, een en ander voortvloeiende uit meer moderne verkeersecconomische behoeften. Merkwaardig hierbij is, dat gewend als wij zijn, dat de groote technische vorderingen op nagenoeg elk gebied snel dienstbaar worden gemaakt aan verhooging van prestatie- en weerstandsvermogen der weermacht, juist op spoorweggebied het nuttig effect van sommige op zich zelf technische wonderen, ten aanzien van 's lands defensie negatief is te noemen. Achtereenvolgens zullen worden beschouwd:

1. De electricatie van spoorwegen.
2. De mededinging van het vrije automobielverkeer en als gevolg daarvan het beperken van het locale verkeer op de spoorwegen.
3. De inrichting van modern goederenmaterieel.
4. Het vermijden van kruisingen à niveau door aanleg van kunstwerken.

Ad. 1. *De electricatie van spoorwegen.*

Het is duidelijk, dat in een tijd waarin allerwege naar betere bedrijfsuitkomsten wordt gestreefd door middel van rationalisatie en grootere efficiency, ook door de Nederlandsche Spoorwegen middelen worden beraamd, om zoo economisch mogelijk de vervoerscapaciteit te verhoogen op baanvakken, die tot het uiterste belast zijn. Er zijn vele wegen die naar het beoogde doel leiden, waar de graad van opvolging der treinen afhankelijk is van het aantal beschikbare sporen, den onderlingen afstand der seinen en de rijsnelheid. Heeft men in België dit vraagstuk ten aanzien van de lijn Brussel—Antwerpen¹⁾ voorloopig opgelost door het aantal sporen te verdubbelen, waarbij het doorgaande snelverkeer zal worden gescheiden van het locale personen- en goederenvervoer, in ons land heeft de opvoering van rijsnelheid het pleit gewonnen in den vorm van electriche tractie, waarbij tevens het goederenvervoer, voorloopig nog stoombedrijf met beperkte snelheid, op geëlectriceerde baanvakken naar de nachturen is verplaatst. Begrijpelijk is deze oplossing alleszins, aangezien de exploitatiekosten op den duur geringer blijken te zijn dan bij

¹⁾ Zie naschrift, pag. 302.

stoomtractie en hiernaast het groote voordeel wordt verkregen, dat door verkorting van den rijtijd en verhooging van het comfort voor den reiziger een goed deel van het door autobussen afgeroomde locale vervoer wordt teruggewonnen. In dit verband zij verwezen naar een artikel van Ir. H. J. VAN LESSEN, Chef van de Electriche Tractie der Nederlandsche Spoorwegen, in het *Polytechnisch Weekblad* van 31 December 1931. Ik citeer hieruit: „Op elk der baanvakken is na invoering van het electricch bedrijf een sterke verkeerstoename gebleken. Het lijdt dan ook geen twijfel of de electriche tractie zal ook in de toekomst in de ontwikkeling van het verkeer op het Nederlandsche spoorwegnet een belangrijke rol vervullen.”

In aansluiting op deze zienswijze is ook merkwaardig een passage uit de terugblik over 1931, voorkomende in de *Zeitung des Vereins Deutscher Eisenbahnverwaltungen* van 7 Januari 1932, welke onverkort luidt: „Für die weitere Elektrisierung ist die Strecke Amsterdam—Amersfoort im Aussicht genommen, doch musz die Fertigstellung der Umbauten der Anlagen im Osten Amsterdams abgewartet werden, bis mit dem Elektrisierungsarbeiten begonnen werden kann. *Inzwischen wird geprüft werden, welche Strecken sonst etwa für die Elektrisierung in Frage kommen.*”¹⁾

Uit het voorgaande volgt, dat ongetwijfeld verdere uitbouw van het electricch bedrijf in ons land kan worden verwacht; men zal in verband daarmee dus eveneens rekening moeten houden met de nadeelige invloeden daarvan op de landsverdediging. Het gevaar schuilt niet in den omvang van de vervoerscapaciteit daar wij zagen, dat deze juist niet onaanzienlijk werd vergroot, maar allereerst in de bedrijfszekerheid en de kwetsbaarheid van het bedrijf. Terwijl de stoomlocomotief de eenheid is, die eigen energie ontwikkelt, deze in arbeidsvermogen van beweging omzet en als zoodanig den loop van volgende en voorafgaande treinen weinig beïnvloedt, heeft de factor stroomtoevoer bij de electriche tractie een dusdanig verband geschapen tusschen stroombron, aanvoerleiding en treinen, dat een enkele storing van dit uiterst subtiële samenstel voldoende is om over aanzienlijken afstand den geheelen dienst stil te leggen. Daar het toenemen van het aantal centrales, waaruit de electriche stroom wordt betrokken, de bedrijfszekerheid evenredig vergroot, is het duidelijk waarom de regeering zich in 1921 verzette tegen het voornemen van de Directie der Nederlandsche Spoorwegen om de benoedigde stroom voor de baanvakken Rotterdam—Hillegom en die der Zuid-Hollandsche Electriche Spoorwegmaatschappij te betrekken uit één bestaande en daartoe uit te breiden spoorwegcentrale te Leidschendam. Mede in verband met het vraagstuk der landseletriciteitsvoorziening werden de Spoorwegen verplicht ten aanzien van de stroomlevering voor genoemde trajecten te trachten overeenstemming te bereiken met de gemeentelijke electriciteitsbedrijven te den Haag en Rotterdam²⁾.

Toen in 1929 besloten werd tot uitbreiding der electricatie met de lijnen Amsterdam—Alkmaar en Uitgeest—Velsen, was het mede „een eisch door den Generalen Staf gesteld met het oog op defensiebelangen, dat uit een oogpunt van bedrijfszekerheid samenwerking gewenscht was tusschen de Centrales van de Gemeente Electriciteitswerken te Amsterdam en van het Provinciaal Electriciteitsbedrijf van Noord-Holland te Velsen”³⁾.

¹⁾ Zie naschrift, pag. 302.

²⁾ Ir. H. J. VAN LESSEN in het *Polytechnisch Weekblad* van 31 December 1931, pag. 85.

³⁾ Ir. H. J. VAN LESSEN in *Spoor- en Tramwegen*, Eerste Halfjaar 1931, pag. 346.

Zijn deze factoren van overwegend belang voor de bedrijfszekerheid, zij gelden in niet mindere mate voor de kwetsbaarheid; de thans aanwijsbare kwetsbare punten zijn de vier elektrische centrales bovengenoemd, drie transformatorstations, waar de draaistroom van 50.000 Volt spanning wordt omgezet in 10.000 V. draaistroom, veertien gelijkrichter- of onderstations dienende om deze 10.000 V. draaistroom tot 1500 V. draaistroom te transformeeren en daarna gelijk te richten tot 1500 V. gelijkstroom en tenslotte het voedingsnet en de bovenleiding. Waar geen dezer schakels kan worden gemist, behoeft men slechts aan het toenemend luchtgevaar te denken om tot de erkenning te komen, dat uit een oogpunt van kwetsbaarheid het stoombedrijf ten behoeve van mobilisatievervoeren vooralsnog te verkiezen is boven elektrische tractie. Dit geldt eveneens voor groote troepentransporten, waarbij gebruik wordt gemaakt van militaire treinstellen ter lengte van ± 600 m, samengesteld uit personenrijtuigen, gesloten- en open goederenmaterieel. Proeven hebben aangetoond dat het mogelijk is een dergelijk treinstel met beperkte snelheid te doen voortbewegen door vier elektrische motorrijtuigen, maar dit blijft een hulpmiddel, omdat de motoren niet voor die taak berekend zijn en het treinstel onnoodig wordt verlengd. De vraag moet dan ook worden gesteld of, bij toepassing van stoomtractie voor militaire treinstellen langs geëlectriceerde baanvakken, deze ten allen tijde gewaarborgd zal zijn. Voorloopig is dit stellig het geval, omdat de doorgaande snel- en goederendienst nog door stoomlocomotieven worden bediend en derhalve machines met personeelen, die de vereischte bekendheid met de beveiliging van het baanvak bezitten, beschikbaar zijn. Zou men eventueel overgaan tot invoering van elektrische locomotieven, hetgeen niet denkbeeldig is, dan wordt de toestand ongunstiger, omdat de benodigde stoomlocomotieven van elders moeten worden aangevoerd, doch het personeel van die machines de voor hen onbekende trajecten niet zal kunnen berijden. Aan dit bezwaar kan voorloopig worden tegemoetgekomen, door de treinen alsdan te laten loodsen (piloteeren) door de vrijkomende bestuurders der motorrijtuigen.

Tenslotte zullen de totale aantallen beschikbare stoomlocomotieven en rijtuigen in ongunstigen zin worden beïnvloed. De motorrijtuigen toch kunnen niet worden gelijk gesteld met locomotieven wat betreft hun trekkracht, terwijl zij evenmin met uitgeschakelde motoren in stoomtreinen bruikbaar zijn ter vergrooting van het aantal zitplaatsen. Hoewel het door invoering van elektrische tractie vrij gekomen rollend materieel voor stoomtractie op andere baanvakken wordt benut, zal dit laatste op den duur ter vervanging komen van oud materieel, dat uit den dienst wordt genomen. Uit een en ander moge voldoende blijken, dat bij een zich uitbreidend geëlectriceerd spoorwegnet de totale hoeveelheid „stoom-materieel” relatief dalen moet.

In ons land is thans op 184 km dubbel spoor het elektrisch bedrijf ingevoerd, waartoe gebruik wordt gemaakt van 148 motor- en 155 aanhangrijtuigen. Wat betreft het buitenland, zij er op gewezen, dat ook daar al dan niet op ruime schaal elektrische tractie wordt toegepast, doch dat deze op lijnen, welke als strategische spoorwegen kunnen worden aangemerkt, alsnog niet wordt aangetroffen.

Ad. 2. *De mededinging van het vrije automobielverkeer en als gevolg daarvan het beperken van het locale verkeer op de spoorwegen.*

Dat het spoorwegvervoer langs verschillende baanvakken niet meer rendabel is voor de exploiteerende maatschappijen, wordt voornamelijk veroorzaakt

door de auto-concurrentie. Was het aanvankelijk de autobus, die op vele trajecten het locale trein- en tramvervoer ondermijnde, thans komt ook in steeds sterkere mate de vrachtauto het railvervoer bedreigen, waardoor een verkeers-economisch probleem is ontstaan, welks oplossing voor militaire vervoereischen van het grootste belang moet worden geacht. Zoolang het beginsel van vrije concurrentie gehandhaafd blijft, moet voorloopig met twee mogelijkheden rekening worden gehouden en wel:

- a. de spoorwegen nemen maatregelen om dezen concurrentiestrijd te kunnen volhouden;
- b. baanvakken, waarop van die maatregelen geen succes kan worden verwacht, worden opgeheven.

Wij zagen reeds dat de electrificatie moet worden beschouwd als één der middelen om „afgeroomd vervoer terug te winnen,” terwijl het beginsel sub a tevens geleid heeft tot de invoering van het begrip „kleine vervoerseenheden,” d.w.z. een voertuig met beperkt aantal zitplaatsen, dat bij groot aanzetvermogen en aanzienlijke snelheid eenvoudig kan worden bediend, waardoor de rijtijd wordt bekort en de exploitatiekosten geringer zijn dan bij slecht bezette, kostbare stoomtreinen. Vandaar, dat de Nederlandsche Spoorwegen reeds eenige jaren stoomtreinen heeft doen vervangen door benzine- en oliemotorrijtuigen (b.v. Zwolle—Kampen, Alkmaar—Enkhuizen, enz.). In het buitenland, waar deze kwestie niet minder urgent is, zijn uitnemend geslaagde proeven gehouden met de Micheline (Frankrijk) en de Ro-Railer (Engeland), beiden voertuigen die min of meer de auto op rails benaderen. De invoering van deze nieuwe rijtuigen, welke ook in ons land mettertijd mag worden verwacht,¹⁾ kan niet anders dan nadeelig zijn voor een snelle opkomst der dienstplichtigen bij mobilisatie, omdat de vervoerscapaciteit daalt en de hoeveelheid rollend normaal materieel vermindert. Voorts moet niet uitgesloten worden geacht, dat het beveiligingssysteem van locaalbaanvakken, indien alsdan de kleine vervoerseenheden als eenigste transportmiddel aanwezig zal zijn, wordt vereenvoudigd, waardoor die trajecten bij troepenverplaatsingen wellicht niet, althans niet onmiddellijk kunnen worden bereiden door militaire treinstellen.

Een andere te hulp komende maatregel is het bekorten van den rijtijd van locale stoomtreinen door het aantal assen tot een bepaald maximum terug te brengen, de snelheid te vergrooten binnen de door de wet gestelde grenzen en den tijd van stopping aan stations en halten te beperken (snelstoptreinen), hetgeen met ingang van den zomerdienst 1932 ook voor de locaalspoorwegen op ruime schaal werd toegepast. Dat met deze wijzigingen de belangen van de landsverdediging weinig worden geschaad, in sommige gevallen daaraan zelfs tegemoet wordt gekomen, ligt voor de hand.

Heeft de toepassing van één of meer der genoemde maatregelen niet tot het gewenschte resultaat geleid voor een bepaald traject, dan zal geheele of gedeeltelijke opheffing van den dienst kunnen worden overwogen. Dat met deze mogelijkheid terdege rekening dient te worden gehouden, blijkt uit het verhandelde ter vergadering in November 1931 van den Spoorwegraad, een lichaam dat den Minister van Waterstaat omtrent vraagpunten op spoorweggebied van advies dient. Volgens de dagbladen werd door voornoemden Minister de volgende vraag aan de vergadering voorgelegd:

„Wanneer de bediening van het locale reizigersverkeer voor een bepaalde streek zonder bezwaar aan een autobusdienst kan worden

¹⁾ Zie naschrift, pag. 302.

„overgelaten, zal het dan gewenscht zijn het locale verkeer op de spoorwegen in die streek te beperken of zoo mogelijk op te heffen, eensdeels ter bezuiniging, anderdeels om het verkeer op grootere afstanden te versnellen en te verbeteren.”

De Spoorwegraad nu was van oordeel, dat de gestelde vraag in het algemeen bevestigend moet worden beantwoord. Al zal elk geval op zich zelf met de noodige voorzichtigheid zijn te beoordeelen, de mogelijkheid van opheffing van het locale reizigersverkeer wordt erkend en het gevolg hiervan zal op den duur waarschijnlijk zijn, dat wederom het aantal locomotieven en zitplaatsen vermindert. Indien op een zoodanige lijn de opbrengsten van het goederenvervoer de exploitatiekosten niet meer dekken, zal het logisch gevolg hiervan zijn, dat de spoorbaan verdwijnt; als tusschenphase moet rekening worden gehouden met het buiten dienst stellen van verschillende stations, het opbreken van los- en laadgelegenheden enz. Het vervoer van groote troepeneenheden zal hierdoor ongunstig worden beïnvloed.

Wel verre van te ontkennen, dat de auto belangrijke diensten aan de weer-
macht bewijst, met name voor den aan- en afvoer, mag ernstig worden betwijfeld, of een snelle opkomst der dienstplichtigen bij mobilisatie gewaarborgd is, indien voor verschillende streken in ons land slechts de autobus met geringe vervoerscapaciteit als transportmiddel beschikbaar zal zijn, waarbij een geregelde dienst maar al te zeer afhankelijk is van den ondernemer. Des te sterker zal dit bezwaar zich doen gelden, nu reeds tal van tramlijnen opgeheven en voor andere lijnen dergelijke plannen in voorbereiding zijn.

Aangezien elke vermindering van de vervoersmogelijkheden der spoorwegen een nadeeligen invloed kan hebben op de landsverdediging, moge het duidelijk zijn, dat de belangen van de spoorwegen en van de defensie elkaar op dit gebied volkomen dekken ¹⁾.

Ad. 3. *De inrichting van modern goederenmaterieel.*

Omtrent de inrichting van modern goederenmaterieel valt op te merken, dat de z.g. zandwagens, die bij uitstek geschikt zijn voor het vervoer van vuurmonden en militaire voertuigen, geleidelijk aan zullen worden vervangen door zelflossers omdat de tijd, benoodigd voor het lossen van dergelijke wagens, moet worden bekort. De verschillende types van zelflossers zijn ten eenen male onbruikbaar voor militair vervoer; wij zullen in de toekomst dan ook gebruik moeten maken van rongen- en kolenwagens ter vervanging van de tot dusver benutte zandwagens. De eersten, platte wagens zonder schotten en voorzien van ijzeren of houten rongen (opstaande stijlen), zijn geschikt voor militair gebruik, doch hun aantal is gering, terwijl de in het algemeen grootere afmetingen der wagens de lengte van het treinstel vergrooten, hetgeen bezwaren kan opleveren op stations met inhaalsporen kleiner dan 600 m. De kolenwagens hebben het nadeel, dat zij niet in zijlading kunnen worden geladen of gelost, zoodat het uitladen van een militaire trein langs een verhoogd perron niet meer mogelijk zou zijn. Aan dit bezwaar kan worden tegemoet gekomen door afbranden der schotten doch, behalve dat dit gelijk staat met vernietiging der wagens ten aanzien van hunne bestemming, zal het moeilijk zijn te beslissen op welk tijdstip tot deze maatregel moet worden overgegaan ten einde tijdig gereed te zijn en niet onnoodig materieel te beschadigen.

¹⁾ Voor oplossingen, van spoorwegzijde aanbevolen voor het verkeersprobleem, zie Spoor- en Tramwegen van 3 Februari 1932 — R — Het zieke Transportwezen en de Weg ter Genezing.

De gesloten goederenwagens, geschikt voor het vervoer van paarden, zullen waarschijnlijk geen wijzigingen ondergaan welke van invloed kunnen zijn op het militair gebruik van dat materieel.

Ad. 4. *Het vermijden van kruisingen à niveau door aanleg van kunstwerken.*

Ten einde aan het snelverkeer langs den weg tegemoet te komen, zullen de hinderlijke overwegen moeten verdwijnen, waardoor tevens de beveiligingskosten dier overwegen als schadelijke exploitatiepost voor de spoorwegen komen te vervallen. Dit kan worden verkregen door het baanlichaam omhoog te brengen en den rijweg door tunnels of onder viaducten te leiden. Uit militair oogpunt dient alsdan rekening te worden gehouden met de grootere kwetsbaarheid van den spoorweg door het toenemend aantal kunstwerken, die bij vernieling een baanvak geruimen tijd buiten gebruik zullen stellen.

Tegenover de opgesomde nadeelige factoren, die voor een deel reeds aanwezig zijn en overigens kunnen worden verwacht, staan gelukkig ook omstandigheden die een snelle en zekere uitvoering van mobilisatie- en concentratievervoeren zullen bevorderen.

Allereerst mag als zoodanig de belangen gemeenschap van 1917 tusschen de beide groote spoorwegmaatschappijen S.S. en H.I.J.S.M. worden aangemerkt, waarbij tevens de Nederlandsche Centraal Spoorweg Mij. en de Noord-Brabantsch-Duitsche Spoorweg Mij. in deze combinatie werden opgenomen. Moest in 1914 de voorbereiding en uitvoering van militaire vervoeren in overleg met spoorwegambtenaren van twee geheel zelfstandige administratiegebouwen (respectievelijk te Utrecht en Amsterdam) geschieden, terwijl voor treinen die trajecten van beide ondernemingen bereden, overeenstemming moest worden bereikt, thans vindt dit werk plaats met medewerking van ambtenaren uit één centraal hoofdgebouw te Utrecht, allen behorende tot de Nederlandsche Spoorwegen. Waar tevens gestreefd wordt naar eenheid in organisatie, exploitatie en rollend materieel, kan dit samengaan niet anders dan gunstig voor de militaire belangen zijn.

Daar het verkeer op grootere afstanden, dus op hoofdspoorwegen, niet zoozeer wordt bedreigd door auto-concurrentie, mag hierbij eerder uitbreiding dan inkrimping van den dienst worden verwacht, indien men tijdelijke bezuinigingsmaatregelen als gevolg van de wereldcrisis buiten beschouwing laat. De maatregelen, die hiertoe worden genomen, zijn het gevolg van de normale ontwikkeling op verkeersgebied en omvatten het wijzigen van enkel- in dubbel spoor, uitbreiding van stationsemplacementen, verhoogen van lage perrons, vergrooten van het aantal treinen per baanvak, materieelverbeteringen en opvoeren van de snelheid door in gebruik nemen van zwaardere locomotieven waardoor mede het treingewicht, zoo voor personen- als goederenvervoer, kan toenemen.

Een belangrijke wijziging, die de snelheidsvergrooting van zware goederentreinen mogelijk maakt, is de invoering van de Kunze-Knorr-rem, een luchtdrukrem gelijk die van Westinghouse, waardoor de handberemde wagens (met remkast) kunnen vervallen en het breken van koppelingen tot de uitzonderingen zal behooren. Aan snelheid en eenheid van materieel der militaire treinen komt dit stellig ten goede.

Tenslotte zal de geprojecteerde spoorweg langs den afsluitdijk¹⁾ van de gedeeltelijke Zuiderzeedroogmaking een belangrijke verbinding vormen tusschen

¹⁾ Zie naschrift, pag. 302.

Friesland en Holland. Voor het vervoer der verlofgangers uit Friesland en Groningen, die thans bij mobilisatie per boot van Stavoren naar Enkhuizen reizen en bij door ijsgang gestremden dienst hun weg moeten nemen over reeds zwaar belaste andere baanvakken, zal de nieuwe lijn van groot nut zijn, terwijl deze verbinding tevens aan de uitwisseling van spoorwagematerieel tusschen Noord en West ten goede komt.

Concludeerende, meen ik, dat ondanks gunstige factoren de toekomstige ontwikkeling van het spoorwegbedrijf niet zonder eenige ongerustheid mag worden tegemoet gezien en dat, wil men te allen tijde verzekerd zijn van een snelle en zekere uitvoering van mobilisatie en concentratievervoeren, de verdere ontwikkeling met toenemende belangstelling zal moeten worden gade geslagen.

Aanvaardt men deze conclusie als gevolg van het feit, dat de voor defensiebelangen ongunstige factoren de gunstige in waarde overtreffen, dan blijft het vraagstuk bestaan, in hoeverre op verkeersgebied zoowel aan economische als aan militaire behoeften kan en moet worden tegemoet gekomen, indien deze beide met elkaar in strijd zijn.

Aan den Staat, die op dit gebied steeds meer regelend zal moeten optreden, valt de ondankbare taak te beurt, voor elk concreet geval te beslissen, aan welke zijde de weegschaal der wederzijdsche belangen moet doorslaan, waarbij de volgende min of meer scherp omlinjende en van elkaar afwijkende opvattingen als richtsnoer *zouden* kunnen dienen, t.w.:

1. Alle plannen tot wijziging van den bestaanden toestand, al dan niet geboden door *economische* verkeerseischen, worden slechts dan goedgekeurd, indien zij de landsverdediging bevorderen, althans niet schaden;
2. alle *militaire* desiderata worden ondergeschikt gemaakt aan de economische eischen;
3. de landsverdediging moet zich weliswaar aanpassen aan den verkeers-toestand van het oogenblik, doch maatregelen moeten worden getroffen, om de nadeelige gevolgen, die uit dezen toestand voor haar kunnen ontstaan, zooveel mogelijk te veronzijdigen.

Wat betreft de eerste opvatting, werd reeds in den aanvang opgemerkt, dat deze voor *ons* land niet aanvaardbaar kan zijn. Deze oplossing zou immers in hare consequenties moeten leiden tot den aanleg van niet rendabele strategische lijnen, zooals in eenige andere Europeesche Staten geschiedt. Ik moge hier met nadruk op wijzen, omdat van zekere zijde zoo gaarne wordt betoogd, dat de Generale Staf bij zijn taak van voorbereiding der landsverdediging decreteert met voorbijgaan van andere belangen.

Omgekeerd kan ook het tweede richtsnoer niet worden aanbevolen, omdat hierdoor een primair landsbelang — de mogelijkheid tot het tijdig opstellen van onze strijdkrachten voor het handhaven der neutraliteit, c.q. ter verdediging van het grondgebied — wordt aangetast, hetgeen zich in een toekomstig Europeesch conflict onvermijdelijk zou wreken.

Als immer kan ook hier de gulden middenweg worden bewandeld en ik meen, dat daartoe de derde oplossing moet worden gekozen en tot dusver ook gekozen is, waarbij nauw contact tusschen de Departementen van Waterstaat en van Defensie geboden is, om eenerzijds te allen tijde op de hoogte te zijn van plannen tot wijziging der transportmogelijkheden in den ruimsten zin, anderzijds ten einde tijdig maatregelen te ontwerpen, waardoor bedoelde wijzigingen zoo weinig mogelijk schade aan de landsverdediging zullen berokkenen.

Met name zal b.v. het autobusverkeer, dat langzamerhand het locale vervoer der spoor- en tramwegen gaat vervangen en op welk verkeer men der-

halve bij mobilisatie voor een goed deel zal zijn aangewezen, moeten worden gereguleerd t.a.v. dienstregelingen, vervoersplicht, capaciteit der rijtuigen, enz., terwijl van militaire zijde de vordering van het materieel, de voorloopige vrijstelling van opkomst van dienstplichtige autobusbestuurders en dergelijke maatregelen moeten worden voorbereid.

Uit een en ander volgt, dat ook van militaire zijde in den komenden tijd zal moeten worden medegewerkt aan de oplossing van het verkeersvraagstuk, waarbij het ons alleszins doelmatig en gewenscht voorkomt, dat in de bestaande en nog in het leven te roepen commissiën ter bestudeering of regeling van verkeersvraagstukken, het Dep. van Defensie vertegenwoordigd zij.

Naschrift.

Volledigheidshalve zij vermeld, dat sedert het schrijven van dit artikel in den aanvang van 1932, thans eenige punten aanvulling behoeven.

De Belgische Spoorwegen, die ten aanzien van de lijn Brussel—Antwerpen aanvankelijk meenden, de vervoerscapaciteit voldoende te kunnen opvoeren door middel van spoorverdubbeling, gaan nu ook over tot electrificatie van dit baanvak. Voor dit doel zullen de benodigde werken in 1934 worden aangelegd, teneinde in 1935 het electrisch bedrijf te kunnen exploiteeren (zie pag. 295).

De plannen tot spoorwegverbetering in Amsterdam-Oost hebben thans hun beslag gekregen, nadat overeenstemming werd bereikt tusschen Spoorwegen, Rijk en Gemeente. Voorloopig dient te worden afgewacht, of na voltooiing der daartoe benodigde werken inderdaad electrificatie der spoorlijn naar Amersfoort in het voornemen ligt. Een feit is, dat inmiddels door de Directie der Nederlandsche Spoorwegen werd besloten, tot electrificatie van het baanvak Rotterdam—Dordrecht over te gaan, welk traject reeds in Mei 1934 in exploitatie zal worden genomen (zie pag. 296).

Naar aanleiding van de uitgesproken verwachting, dat ook in ons land de kleine vervoerseenheden in een of anderen vorm zou kunnen verschijnen, zij vermeld, dat de Diesel-electrische trein in Mei 1934 als nieuw vervoermiddel in dezen geest is ingevoerd. Deze naar Duitsch model geconstrueerde treinstellen met een maximale vervoerscapaciteit van 400 zitplaatsen zijn langs alle lijnen te benutten, omdat zij niet afhankelijk zijn van een stroomdraad; hun gebruik als trekkracht voor militaire treinstellen moet echter volkomen uitgesloten worden geacht. Misschien zal het mogelijk blijken, profijt te trekken van hun groote snelheid, door deze treinstellen in oorlogstijd in te richten tot ziekentreinen (zie pag. 298).

Omtrent den geprojecteerden spoorweg langs den Afsluitdijk, valt op te merken, dat op de begrooting van Waterstaat voor 1934 de eerste gelden voor den aanleg werden aangevraagd. Bij de behandeling van deze aangelegenheid in de Tweede Kamer, deelde de Minister van Waterstaat echter mede, een spoorweg over den Afsluitdijk niet te zullen bevorderen, alvorens Z.E. van de noodzakelijkheid en de rendabiliteit overtuigd zou zijn.

Het groote belang van dezen spoorweg ten behoeve van 's lands verdediging werd uitvoerig uiteengezet door den Kapitein N. TIBO in *De Ingenieur* van 8 December 1933, nr. 49, nadat in hetzelfde tijdschrift, nr. 41, Ir. W. KAMP de doelmatigheid uit economisch oogpunt in twijfel had getrokken (zie pag. 300).

Ongeacht deze aanvullingen blijft de strekking van dit artikel ook thans nog onverminderd van kracht.

DE MEERDERE

DOOR A. DE VRIES,

Majoor der infanterie.

De ervaring wijst uit, dat op het gevechtsweld de soldaat zich bij intuïtie vastklampt aan hem, die bliken geeft, hetzij fysiek, hetzij in psychisch opzicht, zijn meerdere te zijn.

Wanneer het kader in den strijd is gesneuveld, zien de mannen, zonder dat eenige samenspraak of overleg daaraan voorafgaat, in de *krachtigste* persoonlijkheid den aangewezen opvolger. Hem volgen zij van zelf; zijn voorbeeld en zijn bevelen worden instinctmatig door allen na- en opgevolgd.

Hieruit blijkt reeds, dat, om waarlijk meerdere te zijn, het niet voldoende is een paar sterren op de kraag, of strepen op de mouw te dragen. Niet alleen de *uiterlijke* kenteekenen van den rang stempelen den persoon tot chef; maar ook karakter, kennis en leiderseigenschappen maken dat de bij overheidsdecreet tot meerdere aangestelde door de minderen inderdaad als zoodanig wordt beschouwd.

In zijn werk: „*Psychologie du soldat en campagne*” zegt Dr. L. WAUTHY: „De soldaat onderwerpt zich niet aan de leiding van zijn chefs, alleen omdat zij de rangsonderscheidingsteekenen dragen.

Vertrouwen schenkt hij slechts diegenen, die wegens hun *karaktereigenschappen* door hem als „meerderen” worden erkend. De soldaat wil in zijn chef een absoluut veilige gids zien. En de gegraduateerde zal er slechts in slagen zijn minderen vertrouwen in te boezemen, als hij zorg draagt, dat zij waardeering kunnen voelen voor zijn geestelijk, wetenschappelijk en moreel overwicht.”

Slechts die meerderen, die zich in *alle* opzichten als chef hebben doen kennen, zullen op het gevechtsweld in staat zijn, zich onder alle omstandigheden te doen gehoorzamen; hun wil op te leggen aan het onderdeel, dat zij de eer hebben te commandeeren; de offers te vergen welke een bepaalde toestand eischt; hun overtuiging, als zijnde de ware, over te dragen op hun ondergeschikten; hun onderdeel te bezielen met woord en stem; hun soldaten voorwaarts te krijgen, ook als onder het hevige vijandelijk vuur zintuigen en hersenen der ondergeschikten het opgeven en hener toe te brengen zich vrijwillig beschikbaar te stellen voor het verrichten van uiterst gevaarlijke daden ten behoeve van het geheel, hoe ook het instinct van zelfbehoud zich daartegen moge verzetten.

Karakter, kennis en leiderseigenschappen, het zijn de drie eischen, welke men aan een chef mag stellen.

KARAKTER stellen wij voorop, als zijnde een factor, welke van primair belang is.

Hoeveel kennis men ook moge bezitten, indien de karaktoreigenschappen niet zoodanig zijn, dat zij den chef in staat stellen tot volhouden in een moeilijken toestand, tot doorzetten in die gevallen, waarin alleen daarmee volledig succes te behalen is, tot snel besluiten in plotseling zich wijzigende omstandig-

heden, dan zal die meerdere, hoe kundig hij verder moge wezen, in den strijd de mindere blijven van hem, die, hoewel hij zich minder kennis eigen maakte, domineerder karakter blijkt te hebben.

Nu is karakter in de eerste plaats een kwestie van aanleg, van eigenschappen, welke men bij de geboorte medebrengt. Daarnevens speelt de omgeving, waarin men opgroeit, een rol. Immers de karaktereigenschappen moeten tot ontwikkeling kunnen gebracht worden door de omgeving. Vandaar het groote belang, dat er in gelegen is, om aan de militaire onderwijsinrichtingen alle aandacht te besteden aan de *ontwikkeling* van het karakter. Vooral de sportbeoefening is hieraan dienstig te maken. Om dezelfde reden moeten ook bij den troep de oefeningen zooveel mogelijk een sportieven geest ademen.

Er is in ons land daarvoor te meer reden, omdat de school in deze in verzuim is. Deze tracht het kind slechts een dosis parate kennis bij te brengen; maar zij leidt niet op tot het leven, wekt geen gemeenschapsgevoel, kweekt zelfs zeer vaak geen belangstelling voor de schoolgemeenschap zelve. Geen aandacht wordt gewijd aan de sociologie, de maatschappijleer. De nooden der maatschappij leert het kind niet kennen, op het nut van *samenwerking* van de maatschappelijke klassen wordt niet of slechts onvoldoende gewezen. Dit kweekt egoïsme.

Het *individualisme* wordt daardoor aangewakkerd. Er is geen opvoeding in socialen zin, in sociale deugden.

Dr. GUNNING in „*Volkskracht en Opvoeding*” zegt dan ook terecht: „Te krachtig vooropstellen van de individueel-paedagogische grondstelling heeft zijn bedenkelijke zijde in een land en bij een volk dat een zoodanige overproductie heeft aan particularisme, individualisme, en dwarsigheid, dat het daarmee wel de heele wereld zou kunnen voorzien, zonder dat de binnenlandsche consumptie er onder zou lijden. Daardoor ook gebrek aan regeerkracht, gebrek aan handelen bij een regeering, bij zijn ambtenaren, zijn gezagshandhavers. Meermalen heeft dit teveel aan individualisme het algemeene landsbelang geschaad.

„Eerst ik, dan de gemeenschap” — werd tot devies.”

Moge men dus aan de militaire onderwijsinrichtingen den nadruk leggen op de opvoeding der toekomstige chefs in meer *altruïstischen* zin; brenge men hun het denkbeeld bij, dat de gezagdrager zijn gezag ontleent aan de omstandigheid, dat hem dit door de natie is toevertrouwd. Daarom draagt de gezagdrager tegenover de natie, de gemeenschap, verantwoordelijkheid voor de wijze, waarop hij de hem verleende macht uitoefent.

Uit het gebeurde met „De Zeven Provinciën” valt af te leiden, dat deze denkbeelden nog niet voldoende doorgedrongen zijn.

Om waarlijk meerdere te zijn, dient men dus in de eerste plaats zijn eigen-ik naar den achtergrond te kunnen schuiven en zijn karaktereigenschappen zoodanig te ontwikkelen, dat men meester blijve over elken aanslag dien het instinct tot zelfbehoud telkenmale opnieuw op dat „ik” plegen wil.

„Daar men in de eigen innerlijke gesteldheid zijn grootsten vijand zien moet, is het voor een ieder zaak, ten einde in staat te zijn weerstand te kunnen bieden aan het spook der demoralisatie, tevoren jegens dat eigen innerlijk een geestelijke afweer op te bouwen, zijnde dit de eenige manier om de dosis gevechtsenergie, waarmede men is uitgerust te behouden. De *innerlijke* strijd is het, waarin de overwinning moet bevochten worden door ieder, die blootgesteld zal worden aan de zenuwslopende invloeden van den slag.

Om te kunnen overwinnen, moet men *tevoren* zich zelf overwinnen.” (CH. COSTE. „*La Psychologie du Combat*”)

We komen thans tot de bespreking van den factor: KENNIS.

Niet alleen moet zich de toekomstige meerdere een zekere hoeveelheid parate kennis eigen maken in tactisch en technisch opzicht, ten einde in staat te zijn op het gevechtveld de troep, in de door de omstandigheden geëischte formatie en wijze tegenover den vijand te brengen, en dat met zoo min mogelijk verliezen aan de eigen zijde. Neen; de chef moet meer kennen. Hij moet zeer grondig de *psyche* van den soldaat kennen; hij moet weten, dat Friezen anders aangepakt dienen te worden dan b.v. Zuid-Limburgers. Ook dient hij te weten, hoe verschillende gevechtsumstandigheden verschillend op de *psyche* inwerken.

Als in den loopgravenstrijd een troep werkeloos in de schuilplaatsen blijven moet, en wachten tot het vijandelijk artillerievuur wordt verplaatst naar achteren, dan wordt er van de *psyche* heel wat meer gevergd dan in het geval, dat men zich voor een aanval gereedstelt, of tot dien aanval overgaat.

Men leze, wat schrijvers als REMARQUE, RENN, COSTE, PLAUT e.a. daaromtrent vertellen.

Ook behoort een meerdere genoeg begrip te hebben van de menschelijke *psyche*, om te weten, dat gemopper en gekanker over gegeven orders niet altijd te rekenen zijn tot de onkrijgstuchtelijke handelingen en deswege bestraffing verdienen.

Vaak zijn dit collectieve reacties op moreele spanningen, welke door dat gekanker zich ontladen.

Zelfs de oude beproefde soldaten van NAPOLEON mopperden over de eischen, welke de keizer stellen kon, zeggend dat hij hun beenen opofferde aan zijn geleerd gemanoeuvreeer.

En meermalen kon men in den wereldoorlog gekanker hooren, in den vorm van uitdrukkingen als „ze willen onze huid” of „doe toch alsof je er niets van snapt”, indien er een bevel werd gegeven, dat niet in den smaak viel van de voor uitvoering aangewezenen.

Toch werden door diezelfde mopperaars de orders strikt uitgevoerd zonder een zweem van ongehoorzaamheid.

Gelukkig daarom die chefs, die slechts te maken hebben met mopperaars!

Men ziet hieruit, dat *tactische* kennis niet het eene noodige is; het is zelfs voor de subalternen en de hoofdofficieren niet het in de *allereerste* plaats noodige; veel belangrijker dan alle *tactische* wetenschap, is het voor de lagere aanvoering en leiding om *psychologisch* geschoold te zijn. ¹⁾ Ten onzent legt men op die *tactische* ontwikkeling een beetje te veel den nadruk.

Een chef moet zijn mannen kunnen *leiden*; hij moet hen weten te beheerschen en te beïnvloeden; want *mét* mannen en *tégen* mannen wordt een oorlog gevoerd. Wel spelen de technische middelen een groote rol, maar nog altijd worden de technische middelen door mannen bediend.

Zonder het noodige *psychologisch* inzicht, zonder kennis van volkskarakter en volksgeest blijft men een middelmatig militair, wien het niet gelukken zal een troep te beïnvloeden en te bezielen, tot het verrichten van groote daden.

¹⁾ Vergeet Schr. hier niet, dat een flink commandant, die zijn troep door onvoldoende kennis een *éche* laat lijden, ondanks alle flinkheid het vertrouwen spoedig zal verliezen? Zoowel het vertrouwen van zijn ondergeschikten als dat in zich zelf. Ons vak is nu eenmaal moeilijk geworden. Wat is niet reeds een bataljon met toegevoegde mortieren van 8 en kanonnen van 6 veld een gecompliceerd geheel geworden. *Tactische* parate kennis, geschooldheid in de toepassing daarvan, karakter en *psychologisch* inzicht, zijn alle even onmisbaar voor een leider (Red.).

Een commandant met psychologisch inzicht zal b.v., alvorens hij zijn troep ten aanval aanzet, de voor het succes meest gunstige sfeer trachten te scheppen door de gedachten en den wil van een ieder te richten op de zekerheid van en de hoop op de overwinning.

NAPOLEON zeide eens: „A la guerre, tout est affaire d'opinion.”

Daarom is het van belang, dat een troep, die den aanval moet verrichten zelf van te voren ziet, welke enorme voorbereidingen getroffen worden, om den aanval te doen slagen; welke massa's artillerie en projectielen worden aangevoerd en gereedgesteld om den aanval te steunen; welke machtige andere hulpmiddelen worden gebezigd om de infanterie haar moeilijke taak te vergemakkelijken.

De vernieling van de vijandelijke loopgraven onder het inleidende artillerievuur; de schrikaanjagende geluiden van de granaten, welke er op neerkomen; de tot ongekende hoogten opgevoerde activiteit van den eigen vliegdiens; de vele oprijdende colonnes met munitie en levensmiddelen, imponeeren in hooge mate de aanvalstroepen en bevorderen meer dan iets anders den aanvalsgaest.

De troep houdt er van, te bemerken, dat de zaken methodisch en met bekwamheid worden geleid. ¹⁾

Evenals een breking der moreele spanningen plaats kan vinden door gemopper, kan het ook geschieden door gezamenlijk gelach, dat de spanning opheft. Aan de chefs de taak om de goede stemming daarvoor te wekken!

Een aardig voorbeeld is het volgende.

Een peloton infanterie werd aangewezen om een door den vijand sterk bezette stelling te verkennen, en staat in afwachting van het sein voor vertrek. Eenige dagen tevoren werd bij een aanval op diezelfde stelling een geheel infanterieregiment vrijwel gedecimeerd.

Voordat men opbreekt spreekt de luitenant zijn troep toe als volgt: „Wij moeten „l' Enclos des Vaches” aanvallen (zoo heette de loopgraaf). Daartoe moeten we het „Bois des Héraux” passeeren.

Die koeien, dat zijn de Duitschers; die helden (héros) zijt gij.”

Deze troep bleek opgewassen tegen haar taak; de grap had haar dienst gedaan; zij had er toe bijgedragen de vrees te verjagen; het gevoel van onderlinge kameraadschap en solidariteit deed de rest.

Wil voorts een onderneming slagen, dan is het zaak, dat de chef laat merken, zelfs al is hij innerlijk van het tegendeel overtuigd, dat hij van het succes volkomen zeker is; dat hij *gelooft* in de uitvoerbaarheid ervan. Dit inspireert de troep tot doorzetten.

Daarom geldt: „il ne faut jamais confier de commandement important à un chef pessimiste.”

In den slag bij Verdun in 1916, toen de Duitschers zich hadden meester gemaakt van het fort Douaumont en toen het er een oogenblik kritiek uitzag voor de Franschen, sprak een Fransch bataljons-commandant, die zijn bataljon tijdens een nachtelijke sneeuwbuï verzamelde, om het bij Douaumont in den strijd te voeren, zijn manschappen als volgt toe:

„Het zal een zware dag worden. Wij gaan ons meten met een vijand, dien tot nu toe geen enkele troep heeft kunnen tegenhouden. Wij zullen blootgesteld worden aan het meest verschrikkelijke en het zwaarste granaatvuur, dat men ooit heeft gezien en waaronder nog geen enkele infanterie het heeft kunnen uithouden.

¹⁾ Dit eischt dus grondige tactische scholing. (Red.).

Welnu; toch zullen wij standhouden.

Als de vijandelijke infanterie voorwaarts gaan zal, om bezit te nemen van het terrein, dat zij van verdedigers denkt gezuiverd te hebben, in staat om nog weerstand te bieden, dan zullen wij er boven op springen. Er zit niets anders op . . . en ik reken op jullie."

In den nacht kon de chef niet op de gezichten van de om hem heen verzamelde mannen lezen, welken indruk zijn toespraak had gemaakt; maar het was, alsof hij een siddering door zich heen voelde loopen, een siddering van contact tusschen hem chef en zijn ondergeschikten; en hij kreeg het gevoel, alsof dit zeggen wilde: „Ja, gij kunt op ons rekenen."

Hij had met zijn woorden de troep de overtuiging bijgebracht, dat mogelijk was, hetgeen hij van zijn mannen ging vergen; en dus redeneerde hij:

„Maintenant on peut y aller. Ils (de Duitschers) ont le nombre mais nous avons le moral, et on verra." (*Revue Militaire*, Dec. '32). (*Slot volgt*).

NIEUWE UITGAVEN

De la Meuse à Reims. Le Général Micheler. par le Colonel E. HERBILLON. Uitg. Librairie Plon, Paris.

De schrijver was een vriend van den Generaal MICHELER; hij stelde het boek samen in hoofdzaak aan de hand van diens correspondentie en van nagelaten aantekeningen. Hierdoor heeft het werk betrekkelijk weinig waarde voor hen, die zoeken naar een geregeld verhaal van bepaalde krijgsverrichtingen, doch het is uitermate belangwekkend voor hen, die verschillende strategische problemen en toestanden, zooals deze zich tijdens den oorlog voordeden, wenschen te bestudeeren en daarbij prijs stellen op het gemotiveerde oordeel van een man, die door JOFFRE bij legerorder eervol werd vermeld voor zijn „intelligence, prévoyance, caractère, dévouement, haut savoir professionnel."

Generaal MICHELER trok den oorlog in als chef van den staf van het 6e L.K. (Generaal SARRAIL, later Generaal VARRAUX). In 1915 werd hij benoemd tot chef van den staf van het 1e Leger (Generaal ROQUES). Sedert dat jaar dagteekent zijn actie voor eenheid in de bevelvoering en voor krachtiger doorzetten van de krijgsverrichtingen op nevenoperatiotooneelen (o.a. Saloniki). Als divisie-generaal commandeerde hij het 38e L.K., het 10e Leger, de „armées du Nord-Est", totdat hij wordt toegevoegd aan Generaal NIVELLE. Zij, die zich op de hoogte willen stellen van de plannen „NIVELLE" (waarmede M. geenszins instemde), van hun mislukking, van politieke intriges en van de verre van rooskleurigen toestand in 1917, vinden in het werk van Kolonel HERBILLON zeer belangrijke gegevens en beschouwingen.

In Mei 1917 werd Generaal MICHELER belast met het bevel over het 1e Leger en, kort daarna, met het bevel over het 5e Leger. Dit alles verhinderde hem niet, zijn zienswijze omtrent de Italiaansche kwestie kenbaar te maken. Het boek eindigt met den strijd in de omgeving van Reims (1918), welke stad de Generaal M. — in strijd met de ontvangen bevelen — bleef verdedigen en daardoor verhinderde, dat zij in Duitsche handen viel; niettemin moest de Generaal dit initiatief met ontheffing uit zijn commando betalen.

Generaal MICHELER is ontegenzeggelijk een figuur van groote beteekenis geweest en het strekt den Kolonel HERBILLON zeer zeker tot eer, dat hij er in geslaagd is zulks in zijn werk op boeiende en op duidelijke wijze aan te toonen.

D.

Viertelsjahreshefte für Pioniere

De bijzondere aandacht van allen, die zich interesseeren voor de versterkingskunst en het pontonwezen, wordt gevestigd op dit nieuwe Deutsche periodiek, uitgegeven bij den Verlag Offene Worte, Berlin W 35 (3 Mark per nummer).

Het eerste nummer, Februari j.l. verschenen, doet vermoeden, dat de militaire literatuur hierdoor met een zeer interessant en prettig te lezen tijdschrift is vermeerderd. Vele duidelijke foto's en schetsen zijn tusschen de tekst opgenomen.

Het zal in den vervolge niet doenlijk zijn in de M. S. naar alle in dit periodiek verschij-

nende artikelen afzonderlijk te verwijzen; een uitzondering zal worden gemaakt voor de allerbelangrijkste.

Teneinde u een beeld te geven van den inhoud zij vermeld, dat in het eerste nummer, o.m. artikelen voorkomen betreffende: „Pioniere und Infanterie im Bewegungskrieg“, „Auftrag oder Befehl?“, „Luftschutz und Tarnung beim Fluszübergang“, „Uebersetz- und Brückengeräte fremder Heere“, „Motorkraft auf dem Wasser“, „Landen an offener Küste“, „Der Uebergang über die Szczara“ en „Aus einem Kriegstagebuch“. Voorts zijn verslagen opgenomen van werkzaamheden, door pioniertroepen uitgevoerd bij overstromingen, branden, enz.

v. T.

Mededeelingen voor de Reserve-Officieren der Infanterie.

De Inspecteur der infanterie heeft de reserve-officieren van dit wapen weder een nieuwe, tot 1 Mei j.l. bijgewerkte, uitgave van bovenstaand boekwerkje toegezonden. Het bevat zooals gewoonlijk alle administratieve bepalingen, welke voor den reserve-officier der infanterie van belang zijn en vormt bij opkomst in werkelijken dienst, bij het voeren van dienstcorrespondentie, bij huwelijk, kortom in alle gevallen waarin de reserve-officier zich afvraagt „welke verplichting legt mijn militaire positie mij in dit geval op?“ een onmisbare vraagbaak. De reserve-officieren van de infanterie, in het bezit van dit boekwerkje en van het bekende „Handboek voor den reserve-officier“, zijn in dit opzicht wel bevoordeeld boven hun collega's van de andere wapens en de dienstvakken!

Bij het doorzien van de opgave van reglementen en voorschriften, waarvan de reserve-officieren moeten zijn voorzien, treft de omvang van den stapel. Gelukkig is het te verwachten, dat hier eerlang in zal kunnen worden gedund. Na het volledig verschijnen van *I.R. II* — hetwelk nog in den loop van dit jaar is te verwachten — verdwijnt allereerst de reeks „Aanwijzingen“. Voorts zullen alsdan de beide deelen *Gevechtshandleiding* en wellicht nog andere reglementen niet meer tot de uitrusting van de subalterne reserve-officieren blijven behooren.

C.

Verslag 1933 van het Nederlandsch Legermuseum.

De Directeur van het Nederlandsch Legermuseum, generaal-majoor b. d. F. A. HOEFER kan zijn verslag ditmaal beginnen met de verheugende mededeeling, dat het bezoek aan het museum in het verslagjaar buitengewoon druk was en met te wijzen op het verblijvend verschijnsel, dat de studie van onze krijgsgeschiedenis op een hooger plan komt te staan. Een schaduwzijde is, dat het museum geen plaats heeft verkregen onder de Rijksmusea en daardoor, mede door de verlaging van de Rijkssubsidie, financieel afhankelijk is van den directeur. Dat de directeur, gedachtig aan wijlen CATO, het vraagstuk van de bewaring van onze oude vaandels en standaarden weder op het tapijt brengt, zal niemand verbazen.

De hoofdinhoud van het verslag vormt uiteraard een opsomming van tal van, meeren-deels belangrijke, aanwinsten. Reeds de lezing daarvan doet den wensch opkomen naar den Doorwerth te tijgen.

Besloten wordt met een herdenking van den warmen Vaderlander, grooten kunstenaar en warmen vriend van Neerland's Leger, den gestorven kunstschilder J. HOYNCK van PAPENDRECHT.

C.

Die Tiere im chemischen Kriege, von Prof. Dr. med. vet. C. E. RICHTERS. Uitg. Verlagsbuchhandlung von RICHARD SCHOETZ, Wilhelmstrasse 10, Berlin.

Die Gasschutzfrage, von Prof. Dr. H. ZANGGER. Uitg. Verlag HANS HUBER, Bern. Pr. ingen. Schw. Fr. 6.— of RMk. 4.80.

Voorspel en Verloop van den Slag aan de Marne, September 1914 door Dr. AUG. CUYPERS. Deel I, Het Voorspel. Uitg. H. J. Paris, Amsterdam. Pr. ingen. f 5.50.

Die chemische Waffe im Weltkrieg und — jetzt, von Dr. ULRICH MÜLLER. 6. Auflage. Uitg. Verlag Chemie G.m.b.H., Berlin W. 35. Pr. geb. RMk. 5.50.

HET VERVANGEN VAN DE TOUW- VERBINDING DOOR DE VERBINDING MET DE STEIGERKLEM

DOOR A. C. J. VAN DE VEN,

Eerste-luitenant der infanterie,

met technische medewerking van WYNAND JANSSEN, *Reserve-tweede-
luitenant bij 6 R.I.*

Het *V.I.S. II Pionieren* geeft in punten 65—72 een aantal touwverbindingen (sjorringen) om twee stukken hout in verschillende standen aan elkaar te verbinden. Uit ervaring is voldoende bekend, dat de soldaat deze verbindingen moeilijk kan leeren en onthouden, zoodat veelal een beroepsonderofficier aanwezig moet zijn om tijdens het werk de verbindingen opnieuw te onderwijzen en zelfs dikwijls zelf aan te leggen. In oorlogstijd zal dan ook het bouwen van werken, waarbij touwverbindingen noodig zijn, moeilijkheden kunnen veroorzaken, omdat de soldaat en de dienstplichtige onderofficier niet voldoende vertrouwd zijn met de verbindingen.

De steigerklem geeft ons het middel om alle verbindingen aan te brengen op één enkele en eenvoudige wijze. Zij kan door een ieder worden aangelegd, terwijl daarvoor slechts een onderricht van enkele minuten noodig is. Zij is reeds eenige jaren in gebruik bij belangrijke bouwwerken, waarbij men ook veel te maken heeft met ongeschoolde krachten.

De steigerklem bestaat uit een klem met daaraan bevestigd een ketting ter lengte van 1.75 m. De klem bestaat uit een handle met schijf, waarin excen-trisch een as is geplaatst. Aan deze as is onder zeer hoogen druk, een haak geslagen, en aan het andere einde der as een wervel ter bevestiging van den ketting. Dit geheel is gevat in een ijzeren doos (zie figuur I.)

Bij het aanbrengen van het instrument wordt achtereenvolgens het volgende verricht:

1. de klem wordt op het hout geplaatst met de handle van het midden der verbinding afgekeerd (zie figuur II);
2. de ketting wordt in een dubbelen slag om het hout gebracht, zooals figuur No. II aangeeft.
3. De ketting wordt aangehaald en op den haak van de klem geplaatst, de klem wordt opgeschoven van uit het midden der verbinding naar buiten tot de ketting geheel strak staat, daarna wordt de handle met behulp van een sleutel omgelegd.

Door dit omleggen wordt de vereischte spanning verkregen. De handle wordt doorgeslagen tot zij het hout raakt. Hierdoor wordt het onmogelijk, dat de klem uit zichzelf loslaat.

Bovenstaande werkwijze is eenvoudig en spoedig te leeren door iederen soldaat. De met de leiding belaste persoon kan gemakkelijk de verbindingen controleeren, daar het wijzen van de handle naar het middelpunt der ver-

Fig. I.

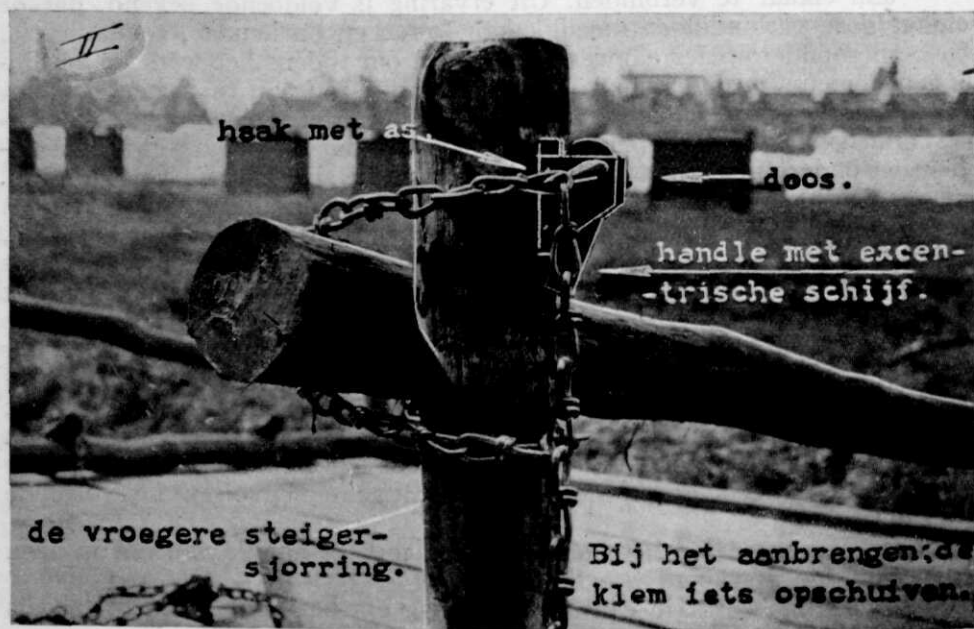

Fig. II.

binding de zekerheid geeft, dat de verbinding goed is aangelegd. Bij elke touwverbinding moet dit nauwkeurig worden nagegaan. Het is niet met een enkele oogopslag te zien, doch elke verbinding moet betast worden, zoodat de steigerklemmen in de contrôle reeds een belangrijke tijdwinst geven.

Het afnemen van den klem geschiedt door het platte einde van den sleutel tusschen het hout en de handle in te brengen en deze laatste op te wippen, waardoor zij terugslaat in haar oorspronkelijken stand. De schakel van den ketting wordt van den haak genomen en de verbinding is verbroken.

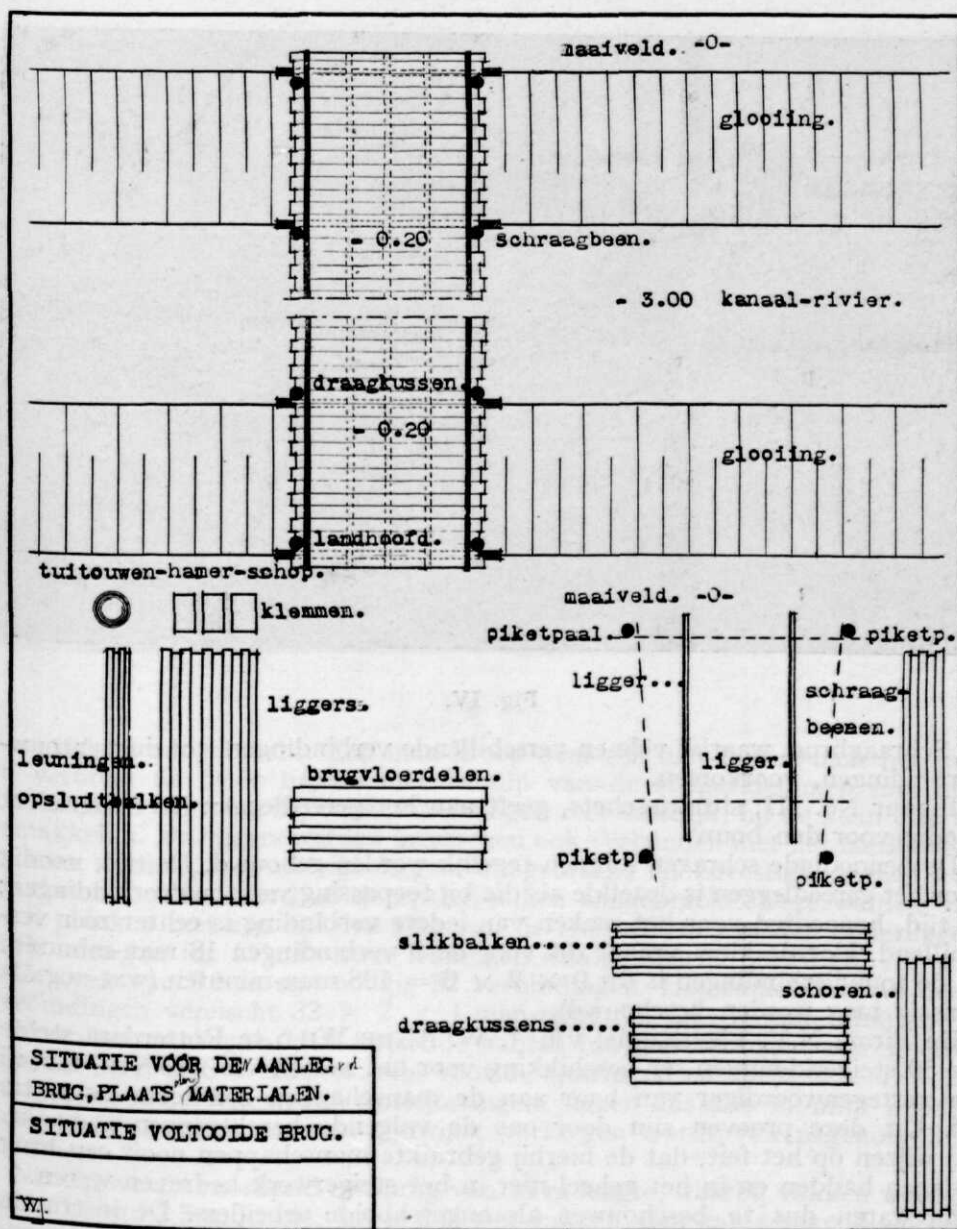

Fig. III.

Het draagvermogen van de steigerklem is elf honderd kg per enkelen kettingslag, dus bij een dubbelen slag 2200 kg. Deze gegevens zijn afkomstig van proeven genomen door den dienst der gemeentewerken o.a. te Amsterdam. Het gewicht van de steigerklem is 2 kg.

Een belangrijke toepassing, die wij wat uitgebreider zullen bespreken, is

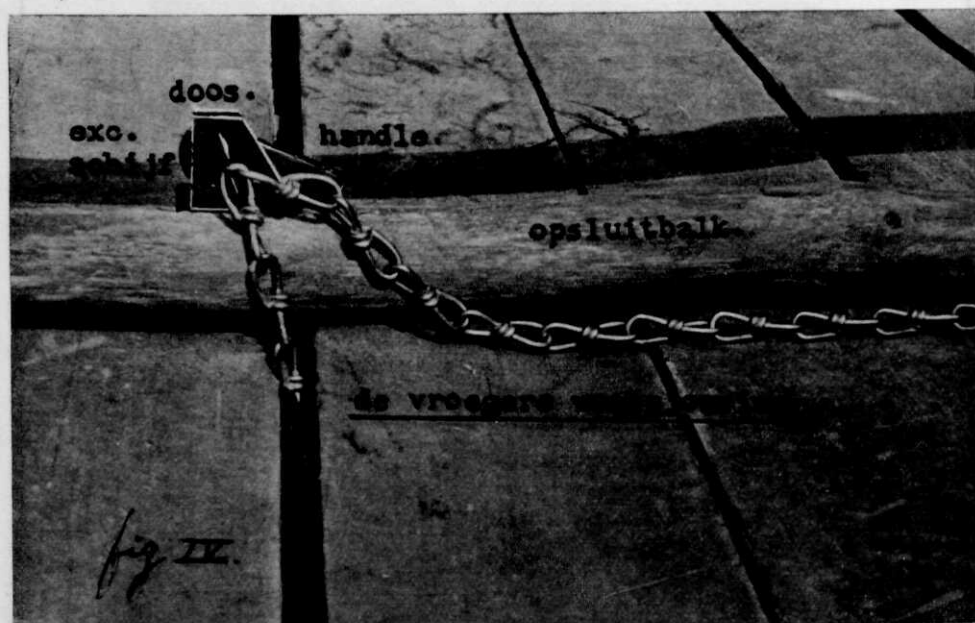

Fig. IV.

de Schraagbrug, waarbij vele en verschillende verbindingen, tot dusver touwverbindingen, voorkomen.

Figuur No. III, situatieschets, geeft aan het gereedleggen der materialen, noodig voor den bouw.

De benoedigde schragen kunnen tegelijk worden gebouwd. De tijd, noodig voor het gereedleggen is dezelfde als die bij toepassing van touwverbindingen; de tijd, benoedigd voor het maken van iedere verbinding is echter zeer verschillend. Met de klem vraagt dit voor de 9 verbindingen 18 man-minuten, bij de touwverbindingen is dit $9 \times 2 \times 6 = 108$ man-minuten (wat nog als gunstig mag worden beschouwd).

De Firma N.V. IJzerhandel v/h J. W. A. DE WILD te Rotterdam stelde ons 50 steigerklemmen ter beschikking voor het nemen van proeven, terwijl een vertegenwoordiger van haar aan de manschappen een korte instructie gaf. Uit deze proeven zijn door ons de volgende berekeningen gemaakt. Wij wijzen op het feit, dat de hierbij gebruikte manschappen nooit een brug geslagen hadden en in het geheel niet in het steigerwerk bedreven waren.

Zij waren dus te beschouwen als ongeschoolde arbeiders. De instructie nam slechts tien minuten in beslag, in welke tien minuten de vertegenwoordiger de wijze duidelijk maakte, waarop de steigerklemmen moeten worden aangelegd, daarna werd direct met de uitvoering begonnen. Bij de touwverbindingen dient steeds te worden gewerkt met geschoolde arbeiders.

We beschouwen nu verder het aibouwen van de brug. De oeverhoogte was bij de proefneming 3 m en het aantal beschikbare manschappen tien.

De twee tuitouwen en de opzetsparren werden bevestigd, waarna de eerste schraag geplaatst werd. Dit plaatsen vereischt natuurlijk evenveel tijd als bij schragen met touwverbindingen. Vervolgens werden het landhoofd en de

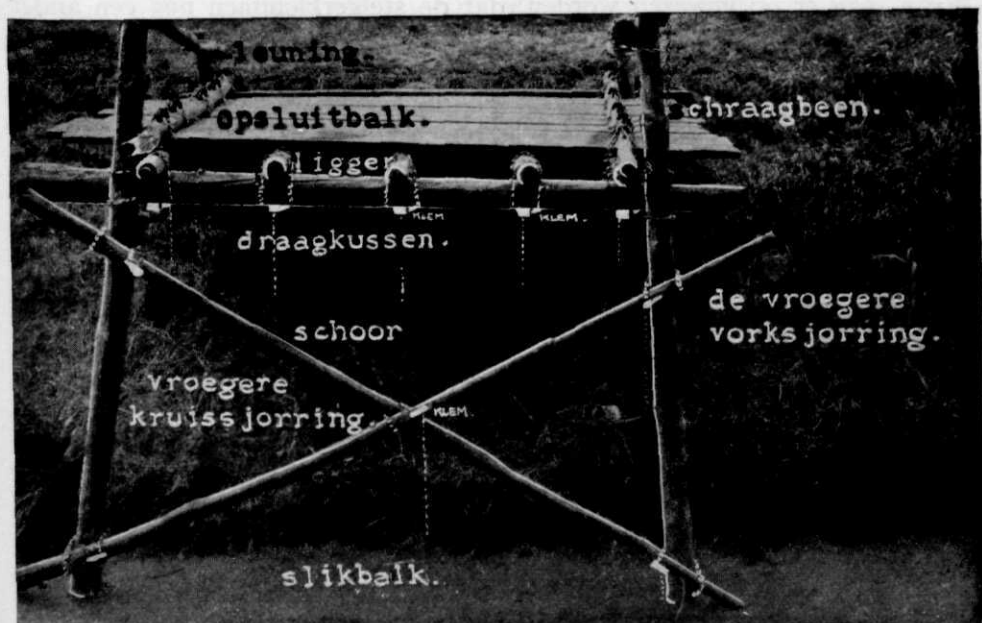

Fig. V.

twee liggers aangebracht. Eén man kroop over één dier liggers naar het juk en verbond de beide liggers met behulp van de steigerklemmen met het draagkussen. Dit gaat bij touwverbindingen zeer moeilijk, bij de klem uiterst gemakkelijk. De liggers werden intusschen ook verbonden met het landhoofd. Daarna werden de 3 overige liggers aangebracht en bevestigd, terwijl het plankendeck gelegd werd en de opsluitbalken aangebracht. Deze werden om de 3 planken met een enkelen slag van de steigerklem aan den onderligger verbonden (zie fig. IV). De twee leuningen werden daarna bevestigd.

Per vak van 3.5 m zijn noodig 32 verbindingen. Het aanleggen van deze verbindingen vereischt $32 \times 2 \times 1$ man-minuten, d.i. 64 man-minuten.

Voor het aanleggen van hetzelfde aantal touwverbindingen zou noodig zijn: $22 \times 2 \times 6 = 264$ m.-min voor de sjorringen en $10 \times 2 \times 1 = 20$ m.-min voor de benoodigde woelsjorringen, samen dus 284 m.-min. Zoodat dus op de verbindingen een tijdwinst verkregen wordt van nagenoeg $3\frac{1}{2}$ man-uren.

Nemen we als voorbeeld een brug van 15 m lengte, waarbij vakken worden gebruikt van 3.5 m lengte, dat is dus vier vakken, dan kan gerekend worden op een tijdwinst van 14 m.-uren.

Een brug geslagen met de steigerklemverbindingen vraagt per vak 1 uur werk, wanneer gewerkt wordt met een ploeg van 10 werkers (10 m.-uren). Van deze 10 m.-uren wordt 1 m.-uur besteed aan de verbindingen. (Dit getal 10 m.-uren is proefondervindelijk gebleken).

Voor de geheele brug van 4 vakken zijn dus noodig 40 man-uren, waarvan 4 man-uren voor het aanleggen der verbindingen.

Voor een zelfde brug, waarvan echter de verbindingen met touw zijn uitgevoerd, zijn echter noodig 50 man-uren.

Even mag er op gewezen worden, dat de steigerklemmen nog een ander groot voordeel bieden. Wanneer n.l. voldoende tijd mocht ontbreken om de brug af te breken, kan deze snel worden onklaar gemaakt door het verbreken van de verbindingen van het draagkussen met de schraagbeenen, hetgeen zeer snel kan geschieden (noodig is alleen het eenvoudig omleggen der handles).

Thans laten we nog enkele technische opmerkingen volgen.

Dikwijls komt het voor, dat door onvoldoende peiling de schraag scheef zakt, zoodat het noodig is het draagkussen weer horizontaal te brengen. Bij een schraag met touwverbindingen moet de schraag weer aan den vasten wal worden gebracht om dit horizontaal stellen van het draagkussen uit te voeren. Bij een steigerkleim is dit eenvoudiger uit te voeren, terwijl de schraag in het water blijft.

Dit scheef zakken kan zich ook voor doen, wanneer de brug geheel geslagen is en wel door het zware vervoer, dat daarover plaats heeft, doordat de grond onder den slikbalk van ongelijke draagkracht blijkt te zijn. Ook in dit geval kan op eenvoudige wijze het draagkussen in den horizontalen stand teruggebracht worden. In verband hiermede zou het aanbeveling kunnen verdienen het draagkussen iets hooger aan te brengen, dan de draagbalk van het landhoofd. Het gebruik van een hulpdraagkussen is onnoodig.

Touwverbindingen worden lossen, doordat de touwen rekken tengevolge van het trillen bij het vervoer over de brug. Door dit lossen worden der verbindingen worden de trillingen sterker en komt de brug in steeds ongunstiger conditie, zoodat de mogelijkheid bestaat, dat het touw gaat afglijden.

De constructie met de klem is zoo stevig, dat wrikken onmogelijk is, wat zelfs van de beste touwverbinding niet kan worden gezegd. De ketting knijpt het hout ook niet stuk.

Het vervoer der klemmen kan in kisten van 50 stuks plaats hebben. De maat van de kist is $40 \times 40 \times 65$ cm³. Voor 50 touwen van 7 à 8 m (zie V.I.S. II p. 69) is een veel grootere ruimte noodig.

De kettingen worden uitgevoerd in zes maten, waarbij de afmetingen der schalmen met 5 mm ophoopen. De draaddikte klimt van 4,6 tot 7 mm.

Wij brengen dank aan de N.V. IJzerhandel v/h J. W. A. DE WILD te Rotterdam en haar vertegenwoordiger voor de medewerking bij de hierboven bedoelde proeven.

NIEUWE UITGAVEN

Bloedig Carnaval. Feiten en documenten betreffende de Oostenrijksche revolutie door LEO SPEET. Uitgave drukkerij „t Kasteel van Aemstel”, Amsterdam. Prijs 10 cent.

Onlangs kregen wij vorenbedoeld geschriftje toegezonden en willen niet nalaten daarop hier de aandacht te vestigen. Op populaire en pakkende, doch goed gedocumenteerde wijze wordt hier, van Katholieke zijde, een overzicht gegeven omtrent voorspel en verloop van den marxistischen opstand in Oostenrijk. Het nut van deze uitgave is er uiteraard in gelegen, dat onze arbeiders hier voor enkele centen een verhandeling over het gebeurde in Oostenrijk kunnen krijgen, welke menigeen de oogen zal openen omtrent de „voorlichting” welke de roode en rose pers daaromtrent heeft geboden. Ook voor ons militairen is het geschriftje evenwel van belang, daar het een uitstekende illustratie vormt van de bepalingen der „*Handleiding beteugelen woelingen*”. Vooral officieren en onderofficieren, die zich, uit hoofde van hun functie of bestemming, meer in het bijzonder hierop hebben voor te bereiden zullen dit boekje met vrucht kunnen raadplegen. Enkele goede afbeeldingen verduidelijken den tekst.

BEOEFENING VAN HET TUCHT- RECHT IN DE WEERMACHT

De in de Mei-aflevering voorkomende vragen betreffende tuchtrecht bleken voor velen te moeilijk te zijn. Daarom deed het ons des te meer genoegen enkele antwoorden te ontvangen, welke, wij bekennen het gaarne, onze verwachtingen overtroffen. Bijzonder waardeerden wij het hieronder ditmaal ook een cadet aan te treffen.

Het antwoord van den reserve-eerste-luitenant J. A. M. BENNE van het 2de Regiment infanterie, dat wij hieronder laten volgen, kenden wij den prijs. „*De Praktijk van het Militaire tuchtrecht*”, toe.

A.

De groote beteekenis en de draagwijdte van de bevoegdheid in art. 44 W.K. aan ieder meerdere toegekend, om een mindere het voorloopig arrest aan te zeggen, — in het bijzonder de consequenties voortvloeiende uit de gebruikmaking van deze vergaande bevoegdheid, — dienen te worden beschouwd in het licht van art. 56 W.K., waarin uitdrukkelijk wordt bepaald, dat zoowel het *ondergaan*, als het *doen ondergaan* van voorloopig arrest is te beschouwen als *dienst*.

Het aanzeggen van voorloopig arrest door een meerdere heeft de betrokken mindere op te vatten als een *dienstbevel*, dat hij stipt heeft op te volgen. (Cf. art. 11 R.K.).

Van zijn persoonlijke vrijheid, — een hoog menschelijk goed! — *kan* een mindere worden beroofd door een simpel bevel van iederen meerdere! De mindere moet gehoorzamen op straffe zich anders schuldig te maken aan het misdrijf: opzettelijke ongehoorzaamheid. (Art. 114 W. v. M. S.).

De persoonlijke vrijheid van iederen mindere moest de Wetgever, voor zoover dit met de eischen eener goede krijgstucht overeenstemde, waarborgen. Daarom stelde de Wetgever het gebruikmaken van de in art. 44 W.K. aan den meerdere toegekende bevoegdheid tot het aanzeggen van voorloopig arrest aan een mindere, afhankelijk van drie sterk-bepikerde voorwaarden, vervat in de woorden:

1. zoo noodig;
2. voldoende aanwijzing;
3. ernstig krijgstuchtelijk vergrijp.

Wat moet onder deze woorden worden verstaan?

1. De woorden: „*zoo noodig*”.

Door deze woorden beperkt de Wetgever de bevoegdheid van den meerdere om aan een mindere het voorloopig arrest aan te zeggen tot de gevallen, waarin het opleggen van voorloopig arrest *noodzakelijk* moet worden geacht.

2. De woorden: „*Voldoende aanwijzing*”.

Door deze woorden beperkt de Wetgever de bevoegdheid van den meerdere om aan een mindere het voorloopig arrest aan te zeggen tot de gevallen, waarin de meerdere *persoonlijk volkomen overtuigd* is, dat het opleggen van het voorloopig arrest is gewettigd.

3. De woorden: „*ernstig krijgstuchtelijk vergrijp*”.

(In art. 2 W.K. en art. 15 R.K. wordt aangegeven, wat onder krijgstuchtelijke vergrijpen wordt verstaan).

Door het bezigen van de woorden „*ernstig krijgstuchtelijk vergrijp*” geeft de Wetgever duidelijk aan, in welke gevallen van het aanzeggen van voorloopig arrest sprake kan zijn.

Vooraleer een meerdere overgaat tot het aanzeggen van voorloopig arrest, dient hij voor zich de vraag te beantwoorden: „Kan het krijgstuchtelijk vergrijp, waarvan ik kennis krijg, worden gekwalificeerd als een *ernstig* krijgstuchtelijk vergrijp?”

Aan de hand van bovenstaande uiteenzetting kan artikel 44 W.K. als volgt worden geïnterpreteerd;

„Iedere meerdere bezit de bevoegdheid een mindere het voorloopig arrest aan te zeggen mits de meerdere *persoonlijk volkomen overtuigd* is, dat een mindere zich aan een *ernstig* krijgstuchtelijk vergrijp heeft schuldig gemaakt, en dat de omstandigheden het *noodzakelijk* maken, dat de betrokken mindere in voorloopig arrest wordt gesteld.”

B.

Op welke wijze wordt er in de voorschriften voor gewaakt, dat van deze bevoegdheid geen misbruik wordt gemaakt?

De groote beperkingen aan de bevoegdheid tot het aanzeggen van voorloopig arrest verbonden, zooals uit bovenstaande blijkt, geven al een zekeren waarborg, dat er niet spoedig misbruik van zal worden gemaakt. Ook het bepaalde in Art. 1, lid 1 en 2, Hoofdstuk I van het *Reglement op den Inw. Dienst der Kon. Landmacht* geeft een algemeene garantie, dat van de bevoegdheid tot het opleggen van voorloopig arrest geen misbruik zal worden gemaakt.

Immers, in Art. 1, lid 1 staat, dat Hare Majesteit de Koningin begeert, dat de krijgsmacht worde onderhouden, gegrond op *rechtvaardigheid*, en in lid 2 van art. 1, dat Hare Majesteit de Koningin wenscht, dat de militairen op *rechtvaardige wijze* worden behandeld, en dat eventueel op te leggen straffen overeenkomstig *de wet* worden toegepast.

Een roekeloos of impulsief bevel tot voorloopige hechtenis is zeker in strijd met deze bepalingen.

Er wordt echter op meer concrete wijzen in de voorschriften gewaakt, dat van de bevoegdheid tot het aanzeggen van voorloopig arrest misbruik wordt gemaakt.

In art. 56 W.K. wordt uitdrukkelijk bepaald, dat het doen *ondergaan* van voorloopig arrest is te beschouwen als *dienst*. Het aanzeggen van voorloopig arrest door een meerdere is te beschouwen door den mindere als het ontvangen van een dienstbevel, waaraan de mindere stipt heeft te voldoen.

De meerdere geeft derhalve *een bevel*.

Wat nu het geven van bevelen betreft is het van belang art. 10 R.K. goed te lezen!

Dit artikel bepaalt nadrukkelijk, dat de door den meerdere te geven bevelen betrekking moeten hebben op den *dienst*, en dat de beveler *aansprakelijk* is voor de *wettigheid*, de *strekking* en de *doelmatigheid* van de door hem gegeven bevelen.

Of een bevel tot het ondergaan van voorloopig arrest aan deze eischen heeft voldaan, zal altijd uit het ter zake in te stellen onderzoek moeten blijken.

Allereerst memoreeren we hier het recht, dat den militair in art. 13 en 31 R.K. wordt verleend, om zich *over het ontvangen bevel* tot het ondergaan van voorloopig arrest bij den tot straffen bevoegden meerdere te beklagen. Dit beklag zal leiden tot onderzoek, waarbij ook de *wettigheid* van het bevel, zal worden beoordeeld, en voorts het bevel zal worden getoetst aan de beperkende bepalingen van art. 44 W.K.

Na het aanzeggen van voorloopig arrest moet altijd een onderzoek volgen, omdat art. 138, lid 7 van het *Regl. op den Inw. Dienst der Kon. Landmacht* bepaalt, dat ieder, die een mindere het voorloopig arrest heeft aangezegd, verplicht is, daarvan onverwijld mededeeling te doen aan den laagsten tot straffen bevoegden meerdere van eerstbedoelden militair.

Art. 45 W.K. vordert, dat het voorloopig arrest niet langer zal duren dan strikt noodzakelijk is, en dat, zoo mogelijk binnen 24 uur, een *onderzoek* moet gehouden zijn en een beslissing worden genomen ten aanzien van het opheffen of het bestendigen van het voorloopig arrest.

De meerdere, die den mindere het dienstbevel gaf tot het ondergaan van voorloopig arrest zal bij dit onderzoek de wettigheid, de strekking en de doelmatigheid van zijn bevel hebben te bewijzen, en zijn bewijsmateriaal zal worden getoetst aan het bepaalde in art. 44 W.K. — Bij eventueel machtsmisbruik zal de betrokken meerdere ter verantwoording worden geroepen.

Door het stellen van de beperkende bepalingen in art. 44 W.K., en het geven der boven besproken voorschriften, wordt derhalve sterk gewaakt tegen het maken van misbruik van een zeker zeer vèrgaande bevoegdheid ieder meerdere in art. 44 W.K. verleend.

Veel hebben wij op bovenstaande beschouwingen van den heer BENNE niet aan te merken, omdat het antwoord over het algemeen op bevredigende wijze is gegeven.

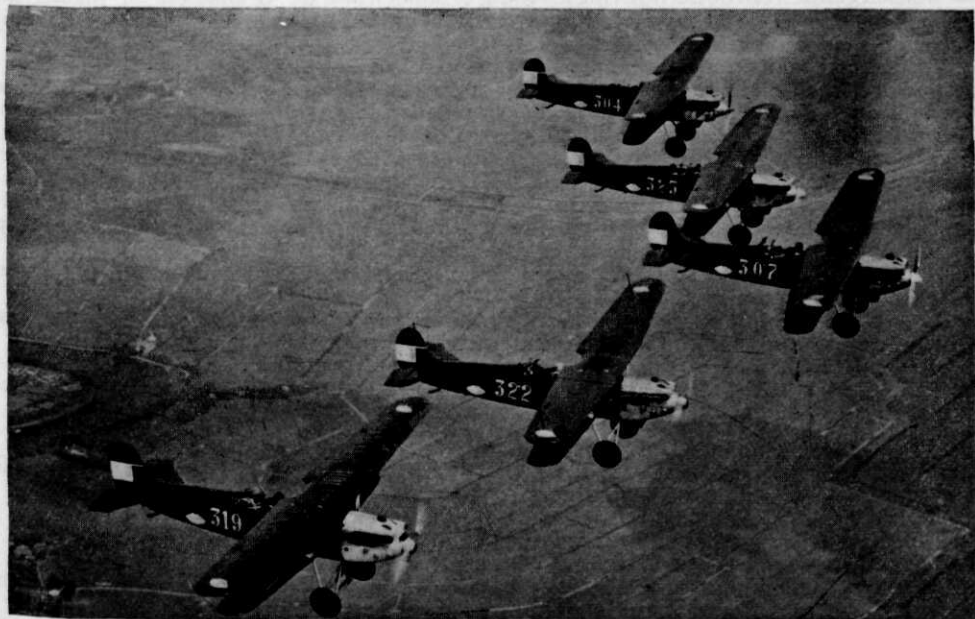
Slechts een enkele opmerking moet ons van het hart.

Inzender zoekt de waarborgen voor het voorkomen van misbruik van de bevoegdheid tot het opleggen van voorloopig arrest, voornamelijk in de omstandigheid dat het ondergaan van voorloopig arrest dienst is.

Deze waarborgen moeten n.o.m., echter in de eerste plaats worden gezocht in het toezicht van den meerdere (strafoplegger) van den arrestoplegger (c.q. in arrest gestelde) en diens bevoegdheid om het voorloopig arrest op te heffen. Deze waarborg wordt verzekerd door de bepalingen:

1. onverwijld kennisgeving;
2. onderzoek moet zoo mogelijk binnen 24 uur geëindigd zijn.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

De Luchtvaartafdeeling aan het werk.

Zaterdag 14 Juli a.s. van 14.00—17.00 wordt te Soesterberg een vliegdemostratie gehouden van militaire vliegers ten bate van het Nationaal Luchtvaartfonds. Moge bovenstaande afbeelding van een escadrille C V vliegtuigen, onze snelste verkenkers, een opwekking voor onze lezers vormen om deze demonstratie zoo mogelijk bij te wonen.

Kranslegging te Berlijn.

De kapitein van den Generalen Staf G. J. SAS, de eerste Nederlandsche officier, die na den oorlog ambtshalve Berlijn bezocht, heeft, in opdracht van den Minister van Defensie, namens de Koninklijke landmacht een krans gelegd bij het eere-monument voor de Pruisische gevallenen uit de wereldoorlog 1914—1918.

GEDENKTEEKEN VOOR DE IN 1830 EN 1831 GEVALLEN GRENADIERS EN JAGERS.

Bij de reserve-officieren en oud-reserve-officieren der Grenadiers en Jagers is de wensch gerezen om de herinnering levendig te houden aan de Grenadiers en Jagers van elken rang, die bij de krijgsverrichtingen in 1830 en 1831 gesneuveld of aan de daarbij bekomen verwondingen overleden zijn.

Uit de reserve-officieren der Brigade is in verband hiermede een Commissie samengesteld, bestaande uit de heeren J. P. J. VERBERNE, Kolonel bij den Staf der Brigade Grenadiers en Jagers, Voorzitter; W. BARON VAN ITTERSUM, Reserve-Majoor; J. KRULS, Reserve-Kapitein der Jagers; H. F. D. OXENAAR, Reserve-Eerste-Luitenant der Grenadiers en J. MOORMAN, Reserve-Kapitein der Grenadiers, Secretaris-Penningmeester.

Deze Commissie heeft Prof. Ir. R. L. A. SCHOEMAKER, Hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft en Reserve-Kapitein der Genie, bereid gevonden welwillend een eenvoudig monument te ontwerpen, dragend een bronzen gedenkplaat, waarop de namen en rangen der gevallen zijn vermeld.

De Minister van Defensie heeft vergunning verleend om het monument op te richten in het barakkenkamp te Waalsdorp.

De onthulling van het monument zal plaatsvinden ter gelegenheid van het 105-jarig bestaan der Grenadiers en Jagers op Zaterdag 7 Juli a.s., om 11 uur.

Officieren en Reserve-Officieren zoomede Beroeps-Onderofficieren en zij, die als zoodanig bij de Grenadiers of Jagers hebben gediend, worden uitgenoodigd de onthulling bij te wonen.

WERKPROGRAMMA 1934/35 VAN DE VEREENIGING TER BEOEFENING VAN DE KRIJGSWETENSCHAP

26 October.	Kolonel Jhr. ALTING VAN GEUSAU. De opleiding tot beroepsofficier.
16 December.	Majoor VAN ALPHEN. De strijd om terreinvoorwerpen.
25 Januari.	Kapitein ter Zee FURSTNER. De toestand rondom den Pacific van militair en internationaal politiek standpunt bezien.
8 Maart.	Majoor-Intendant DE JONGH. Werkzaamheden in vredes- en oorlogstijd — o.m. met het oog op de industriele en economische oorlogsvoorbereiding — van het dienstvak der Intendance. Organisatie van dat dienstvak.
12 April.	Majoor VAN TAREL. Rivierovergangen, vooral van technisch standpunt bezien.
1e reserve.	Kapitein DIJXHOORN. Onze nieuwe tactische voorschriften.
2e reserve.	Generaal-Majoor PRAAG. Geneeskundige verzorging achter het gevechtsveld.

(De data worden wellicht nog gewijzigd).

BERICHTEN VAN PERSONEEL AARD.

Bij de Lichte troepen.

Eervol ontslagen.

Reserve-eerste-luitenant J. S. VAN MESDAG, van I R.H., 5 Juni.

Bij de overige wapens en dienstvakken.

Benoemd.

tot officier van gezondheid der tweede klasse:

N. VAN EEK, arts, 24 Mei;

tot reserve-kapitein, met bestemming voor den dienst van vlieger, bij de Luchtvaartafdeeling;

gepensionneerd Kapitein M. P. PATTIST, van het K. N. I. L., 30 Mei.

Bevorderd.

tot majoor bij het 14e R. I., de Kapitein W. RIDDER VAN RAPPARD, van het 12e R. I., 31 Mei;

tot majoor bij het R. K. A., de Kapitein G. A. VAN HULSTIJN, van het 7e R. V. A., 14 Mei;

tot kapitein, onderscheidenlijk bij het 7e R. V. A. en den Staf art., de Eerste-luitenants C. J. LORENTZ en G. H. C. VAN DIJK, resp. van het 7e R. V. A. en den Staf art., 14 Mei; tot reserve-kapitein der militaire administratie: de Reserve-eerste-luitenant der militaire administratie J. DOKKUM van het 13e R. I., 1 Juni.

In actieven dienst hersteld.

Eerste-luitenant A. ROSMULLER, bij 12 R. I., 18 Juni;
Eerste-luitenant D. HUITING, bij 10 R. I., 18 Juni.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Majoor W. G. M. GAILLARD, van het 16e R.I., naar staf IV I. Brig., en bestemd voor de functie van C.-L.S.Gr. Nijmegen, 1 Juni;
Majoor J. VISSER, van het 14e R.I., naar het 16e R.I., 1 Juni;
Kapitein H. W. G. R. DIETZ, van het 17e R.I., naar Staf inf., en werkzaam gesteld ten bureele van den Ch.G.S.,
Kapitein N. TIBO, van den Staf inf., werkzaam ten bureele van den Ch.G.S. naar het R.J., 24 Mei;
Kapitein P. WEEDA van de Commissie van proefneming, naar het 4e R.I., en gedetacheerd bij het R.Gr., met bestemming voor de functie van schietinstructeur bij de „bijzondere taak" van het R.Gr.;
Kapitein P. H. M. VAN DER WEIJDEN, van de S.R.O. I., naar het 12e R.I.,
Kapitein S. VELDMEIJER, van het 11e R.I., naar staf VII I. Brig. en benoemd tot adjudant van de VII I. Brig., 13 Juni;
Kapitein W. G. A. SCHOENMAKERS, van het 2e R.I., naar het 17e R.I.;
Kapitein K. J. EVENWEL, van het R.J., benoemd tot regimentsadjutant, 5 Juni;
Kapitein J. H. H. DOMMERS, van het R.J., werkzaam ten bureele van den Ch.G.S., eervol ontheven uit zijn functie van adjudant van het R.J., 5 Juni;
Kapitein S. J. VAN DEN BERGH, van het 8e R.V.A., gedetacheerd bij de Commissie van proefneming, thans gedetacheerd bij het 2e R.V.A., 11 Juni;
Eerste-luitenant J. F. VAN KERVEL, van het 17e R.I., naar het R.Gr.,
Eerste-luitenants A. H. TRIPPLAAR, van het 4e R.I. en H. ONDERSTAL van het 10e R.I., gedetacheerd bij het Korps politietroepen;
Eerste-luitenant J. ROODE, van den Staf art., eervol ontheven uit zijn functie van leeraar bij de K.M.A., en overgeplaatst naar het 6e R.V.A., 15 Sept.;
Eerste-luitenant J. VAN WANING, van het 6e R.V.A., gedetacheerd bij het wapen der Kon. Marechaussee, 1 Juni;
Tweede-luitenant E. C. J. M. VAN DE LAARSCHOT, van het 9e R.I., naar het 1e R.I.,
Tweede-luitenants C. J. M. NASS, van het 11e R.I., A. J. DE VRIES, van het 4e R.V.A. en F. G. VAN DITZHUIJZEN, van het K.Lu.A., gedetacheerd bij de Luchtvaartafdeeling, 28 Mei;
Tweede-luitenants G. OPPENHUIZEN, van het 3e R.I. en M. C. PALM, van het 5e R.V.A., aangesteld tot vlieger bij de L.V.A., 15 Mei;
Reserve-kapitein B. F. PEETERS, van het R.J., naar het 13e R.I.
Reserve-kapiteins A. P. DEKKER, van het 16e R.I., C. I. Graaf SCHIMMELPENNINCK van het 1e R.V.A. en C. VAN VLIET, van het 8e R.V.A., overgeplaatst naar de Luchtvaartafdeeling, 1 Juli;
Officier van gezondheid der tweede klasse H. STIGTER, overgeplaatst van 's-Gravenhage naar Soesterberg (L.V.A.).

Eervol ontslagen.

Kapitein N. D. G. VAN DER WERFF, van het K.Lu.A., 1 Sept.;
Reserve-kapitein voor speciale diensten der intendance S. M. D. VALSTAR, 6 Juni;
Reserve-kapiteins A. A. VAN HEERDE, van het 3e R.I., 5 Juni; G. A. WIGERI VAN EDEMA, van het 7e R.I., 10 Mei; A. VAN PELT, van het R.Gr., 11 Mei; W. J. A. ERNST, van het 15e R.I., 14 Juni; C. M. B. KAMP, van het 6e R.I., 5 Juni; A. E. DUDOK VAN HEEL van het 8e R.V.A., 5 Juni en M. SCHUIT, van het R.K.A., 10 Aug.
Reserve-kapitein Ir. C. F. M. DUIJZINGS, van het 15e R.I., eervol ontslagen en benoemd tot reserve-majoor voor spec. diensten bij de Art. Inr., 6 Juni;
Reserve-officier van gezondheid der eerste klasse P. G. DE Vos, 13 Juni.

Overleden.

Kolonel-titulair F. C. A. VAN DER MINNE, van het wapen der Koninklijke Marechaussee, 7 Juni te 's-Gravenhage.

Decoratiën.

Majoor-intendant J. B. DE JONGH, leeraar bij de H.K.S., Officier in de Orde van het Legioen van Eer van Frankrijk.

UIT DE LEGERORDERS.

L.O. 1934, nr. 138. Ministerieele beschikking van 27 April 1934, VIIste Afd. no. 27 (in uittreksel).

REISWEG OP VERVOERBEWIJZEN.

Het blijkt meermalen voor te komen, dat militairen wenschen te reizen over een anderen reisweg dan is aangegeven op hun vervoerbewijs. In verband hiermede wordt de aandacht gevestigd op het bepaalde in § 45 van het „Voorschrift militair vervoer" luidende: „Het is verboden plaats te nemen in treinen, welke niet loopen over den op de strooken van vervoerbewijsen ingevulden reisweg. Worden nochtans militairen aangetroffen, die reizen over een anderen dan den ingevulden reisweg, dan worden zij beschouwd als zich zonder behoorlijk plaatsbewijs in den trein te bevinden."

OPRICHTINGSDATA VAN DE REGIMENTEN, HALF-REGIMENTEN ENZ.

L.O. 1934, nr. 176. Ministerieele beschikking van 11 Juni 1934, IIde Afd. B, nr. 13.

In L. O. 1934, nr. 131 (zie „De Militaire Spectator" 1934, blz. 278) het gestelde achter 4 de Halfregiment huzaren te wijzigen in: 25 November 1813.

Officier van het Regiment huzaren nr. 6 (de huzaren van Boreel) 1832.

Naar een aquarel van wijlen Kolonel J. A. REGENBOGEN.

Als TOELICHTING op vorenbedoelde datumwijziging moge het volgende dienen. Het 4de Halfregiment stamt rechtstreeks af van het 4de Regiment dragonders, dat bij K.B. van 10 September 1849 nr. 10 werd samengesteld door vereeniging van het 1ste Regiment Lanciers met deelen van het 2de Regiment Lanciers. Van laatstgenoemd regiment waren te voren twee escadrons afgenomen, waaruit een zelfstandig korps, het Limburgsche bondscontingent (1867 opgeheven) werd gevormd, terwijl het overcomplete personeel over verschillende korpsen werd verdeeld. De standaard van het 2de Regiment Lanciers werd ingeleverd, het nieuw gevormde 4de Regiment dragonders bleef tot 1854 den standaard van het 1ste Regiment Lanciers voeren en kreeg toen een nieuwen standaard. De commandant van het 2de Regiment Lanciers, Kolonel Baron VAN HEERDT, werd commandant van het nieuw gevormde 4de Regiment Dragonders. Een door hem aan eerstgenoemd regiment geschonken eerebeker ging mede over naar het nieuwe korps en wordt thans nog gebezigd bij de korpsmaaltijden van het 4de Halfregiment.

Het 1ste Regiment Lanciers vormde de voortzetting van het 25 November 1818 opgerichte Regiment Lanciers nr. 10, dat in den Tiendaagschen veldtocht met eere heeft gestreden.

Het 2de Regiment Lanciers stamde af van het 25 November 1813 door Jhr. WILLEM BOREEL opgerichte Regiment hu-

Het Regiment huzaren nr. 6 (de huzaren van Boreel) in den Tiendaagschen veldtocht. Bij Kermpt gestooten op overmachtigen vijand houden de huzaren van Boreel stand teneinde de infanterie gelegenheid te geven in te grijpen (8 Augustus 1831).

Naar een aquarel van wijlen J. HOYNCK VAN PAPENDRECHT.

zaven nr. 6, dat bij Quatre Bras en Waterloo in het vuur is geweest, zich vooral bij Waterloo heeft onderscheiden en voorts eveneens eervol in België geeft gestreden.

De z.g. „Vaandelcommissie”, welke in 1896 van advies diende omtrent het aanbrengen van opschriften op de vaandels en standaarden beschouwde het huidige 4de Halfregiment (toen 1ste Regiment Huzaren) als de voortzetting van het 1ste Regiment Lanciers en adviseerde dienovereenkomstig uitsluitend het opschrift „Tiendaagsche Veldtocht 1831” toe te kennen, hetgeen geschiedde.

Bij K. B. van 17 April 1919 nr. 24 werd echter tevens het opschrift „Quatre Bras en Waterloo 1815” verleend en het 4de Halfregiment dus beschouwd als de voortzetting van de „huzaren van BOREEL”.

L. O. 1934 nr. 131 sloot aanvankelijk aan bij de „Vaandelcommissie.” Door de thans aangebrachte wijziging is beslist, dat het 4de Halfregiment zich mag beschouwen als de voortzetting van de roemrijke lichtblauwe huzaren van WILLEM BOREEL. Ter gelegenheid

van deze voor dit korps heugelijke beslissing plaatsen wij een afbeelding van een officier der huzaren van BOREEL uit 1832 en van het optreden van deze huzaren in het gevecht bij Kermp (7 Aug. 1831).

(Redactie).

L. O. 1934, nr. 145. Ministerieele beschikking van 2 Mei 1934, IIde Afd., B, nr. 37.

TACTISCHE REGLEMENTENCOMMISSIE

(zie „De Militaire Spectator” 1932, blz. 136.)

Met ingang van 1 Mei 1934 is de Kapitein van den Generalen Staf J. J. D. H. VERSCHOOR eervol ontheven uit zijn functie als lid der Tactische reglementen-commissie en is als lid dier commissie aangewezen de Eerste-luitenant der infanterie J. BAURDOUX.

NIEUWE REGLEMENTEN EN VOORSCHRIFTEN.

HET NIEUWE INFANTERIE REGLEMENT.

Hoewel weinigen zich dit bewust zullen zijn geweest was het in 1913 „op last der Koningin” uitgegeven *Reglement op de exercitiën der infanterie* feitelijk nog steeds van kracht. Uiteraard was dit, eertijds voortreffelijke reglement, gedurende den oorlog, toen tactiek en techniek met reuzensprongen voortschreden, meer en meer uit den tijd geraakt en tenslotte geheel tot een anachronisme geworden. De opleiding der infanterie geschiedde van 1917 af aan de hand van daartoe uitgegeven *Aanwijzingen*, welke, naarmate de ervaringen van den Wereldoorlog doordrongen, werden aangevuld en herzien. Bij de andere wapens werd op dergelijke wijze gehandeld. Eenheid van opvatting was daarbij niet steeds aanwezig.

In 1932 (zie het jubileum-nr. van *De Militaire Spectator*, blz. 136) achtte de Minister van Defensie den tijd rijp om al onze tactische voorschriften „aus einem Guss” te doen bewerken en benoemde daartoe een tactische reglementen-commissie, welke onder leiding werd gesteld van den Chef van den Generalen Staf.

Een niet gering arbeidsveld lag voor deze commissie open, temeer daar hier arbeid moest worden geleverd, welke haar waarde geruimen tijd zou behouden en welke in ons geheele leger een *unité de doctrine* moest vestigen.

In de Maart-aflevering kon, onder den uitroep „Kavallerie weit vor!”, met vreugde worden gewezen op het als eersteling der commissie verschijnen van het *Voorschrift lichte troepen*, thans mag worden geconstateerd, dat de infanterie het zusterwapen niet lang heeft alleen gelaten. Zooals reeds in de vorige aflevering werd aangekondigd, is deel II A van het *Infanterie-reglement* verschenen en het reglement van 1913 kon eindelijk met eere in het Krijgsgeschiedkundig archief bij een lange reeks voorvaderen worden bijgezet.

Het duurt steeds eenigen tijd voor een versch van de persen komend reglement de gebruikers heeft bereikt. Wij meenen evenwel te mogen aannemen, dat onze lezers, behoorende tot het voetvolk of bestemd voor de batterijen van 6 veld, het nieuwe reglement thans zullen hebben ontvangen of spoedig zullen ontvangen en willen daarom een reeks korte artikelen aan dit voor velen belangrijke voorschrift wijden.

Wij gaan daarbij uit van de bespreking in het Juni-nummer (blz. 274), waaruit de hoofdlijnen van het reglement den lezer kunnen blijken.

De eerste vraag, welke zich voordoet en ons door een reserve-officier reeds werd gesteld is: „Hoe raak ik spoedig in dit vrij lijvige blauwe boekje thuis?”

Wij zouden vager den volgenden raad willen geven. Kijk eerst eens de inhouds-opgave door. Ge ziet dan, nog duidelijker dan uit vorenbedoelde bespreking, dat het reglement bestaat uit een *Inleiding* en vier hoofdstukken *Algemeen*, *De verdediging*, *De terugtocht* en *Het verdragend gevecht*, voorts een *alphabetisch register* en een zestal *Bijlagen*. Lees dan eens de inleiding en het eerste hoofdstuk door.

De *inleiding* geeft een denkbeeld van de middelen, welke U op het gevechtveld en bij oefeningen ten dienste staan. Voor tal van gegevens wordt verwezen naar bijlagen, welke men uiteraard niet uit het hoofd kan leeren, doch welke dienen om bij voorkomende

gelegenheden te worden geraadpleegd en zoo langzamerhan — voor wat betreft de gegevens, welke dikwijls noodig zullen blijken — in de gedachten te worden opgenomen. Het moet U een rustig gevoel geven met het blauwe boekje in den zak spoedig van antwoord te kunnen dienen op de strikvrage, welke bij tactische oefeningen wel eens plegen te worden gesteld. „Ge zijt bij mobilisatie bataljons-commandant. Hoeveel en welke voertuigen hooren dan tot Uw bataljon?“ „Als U met Uw compagnie een stelling moet inrichten over welk pioniergeereedschap beschikt U dan ongeveer?“ Wij allen kennen die vragen en er zijn er weinige te stellen, welke door iemand, die de bijlagen eens heeft doorgebladerd, niet in enkele tellen kunnen worden beantwoord. Wij vreezen alleen, dat de aardigheid van dergelijke vragen er voor sommige vraagstellers wat af zal raken!

Het hoofdstukje *algemeen* vormt geen al te zware kost en geeft een indruk van het gevecht der infanterie en de samenwerking met andere wapens. Trekt men hier op een niet te warmen zomeravond een paar uurtjes voor uit, dan zit men in dit opzicht reeds aardig te paard.

Nu komt de *verdediging* en geeft in ruim dertig bladzijden een inzicht in de tactische beginselen der verdediging, de indeeling van een stelling, de voorbereiding en de uitvoering van de verdediging. Hier zouden wij een wat meer gezette bestudeering willen aanbevelen. Men zal dan een verdedigingsstelling op systematische wijze zien ontstaan, zooals een architect een huis opbouwd, en er achter komen, dat de zaak niet zoo „geheimzinnig“ is als men bij sommige tactische oefeningen zou gaan denken, dat het geen zaak is van „op het gevoel af raden“ doch van logisch redeneeren uitgaande van vaststaande gegevens. Al zal niet ieder een meester worden, ieder officier kan leeren zijn onderdeel zóó ter verdediging op te stellen, dat een alleszins respectabele weerstand kan worden geboden.

In 57 bladzijden volgen thans de *infanterie-eenheden*, van groot tot klein, van het regiment tot den soldaat, en hier blijkt, dat het reglement slechts schijnbaar dik is, want een ieder kan volstaan met het onderdeel er uit te pikken, waarmede hij meer in het bijzonder heeft te maken. Hij vindt dan een schematische en uiteraard droge opsomming van de maatregelen, welke hij moet nemen en de bevelen, welke hij moet geven bij het bezetten van een verdedigingsstelling. Voor een compagnies-commandant b.v. is dit alles in 5 blz. vervat. Tusschen haakjes gestelde punten verwijzen naar de voorafgaande tactische beschouwingen. Neem de voor U bestemde blz. even door, sla de aangegeven punten nog eens op en ge zult, met het boekje in den zak, bij een oefening op vlotte wijze kunnen werken. Ge gevoelt grond onder de voeten!

Resten thans nog enkele *bijzondere bepalingen betreffende den stellingoorlog*, welke wij voorloopig maar zouden laten rusten — daar begint een oorlog niet mee! — en tenslotte, in een tiental blz., *De terugtocht* en *Het verdragend gevecht*. Wij bevelen het doorlezen aan. De lezer zal dan ook bij de terugtocht een memorandum voor de verschillende commandanten aantreffen en reeds de wetenschap, waar dit is te vinden is heel wat waard. T.o.v. het verdragend gevecht willen wij hierbij verklappen, dat spoedig een oefening in *De Militaire Spectator* de lezers zal helpen laatstgenoemd voor hen nieuw onderwerp onder de knie te krijgen.

Wie aan de hand van het vorenstaande tracht in het nieuwe voorschrift wegwijs te worden, zal hier ongetwijfeld in enkele avonden in slagen en naar wij hopen met meer vertrouwen of nog meer vertrouwen bij oefening — of mobilisatie de hem toevertrouwde functie aanvaarden.

Met dit praatje over het voorschrift willen wij ditmaal volstaan om volgende malen met den lezer, die dan al wegwijs is, wat nader op verschillende onderwerpen in te gaan.

**

VOORSCHRIFT PISTOOL M. 25.

Het thans vernieuwde pistoolvoorschrift bestaat uit 3 deelen en wel een wapentechnisch deel, een exercitie-deel en een deel betreffende de schietopleiding. Deze bijzondere samenstelling is alleen bij het voorschrift pistool gebezigd en overigens voor de infanteriewapenen niet gebruikelijk. Het voorschrift vereischte voor elk dier bovengenoemde drie deelen herziening, teneinde niet uit het verband van de overige voorschriften te vallen.

De ervaring had geleerd dat, voor wat betreft de *wapentechniek*, het voorschrift eenige aanvullingen en verbeteringen behoefde. Zoo is o.a. plaat I vervangen door een verkleinde plaat A.I.-H. No. 28, waarop ook het wapen is afgebeeld:

- a. geladen, rustpal op veilig gesteld.
- b. geladen, rustpal op vuren, houder uitgenomen.
- c. wapen op het oogenblik van afvuren.

Plaat II is aangevuld met verschillende kleine onderdeelen, waarvan de letters in den tekst zijn vermeld.

Het gedeelte *exercitie* van het voorschrift bleek onvolledig, zoodat bij de instructie onderlinge verschillen in uitvoeringsvorm werden geleerd, welke niet steeds ten goede van de schietopleiding en van de bereikte resultaten kwamen. Dit gedeelte is thans aangevuld, zoodat er geen verschil meer in de uitvoering kan optreden en derhalve meer zekerheid in de onderwerpelijke aangelegenheid zal worden verkregen.

Voor wat betreft het derde deel — de *schietopleiding* — heeft aanpassing plaats gehad aan de nieuw ontworpen schietvoorschriften betreffende de overige wapenen, welke in den loop van dit jaar zullen verschijnen.

In den geest van deze voorschriften is getracht een opleidingsmethode te geven met „wenken”, welke bij de opleiding van groote waarde zullen kunnen zijn. Als een der voornaamste wijzigingen in de opleidingsmethode wordt gewezen op het doen vervallen van het z.g. „wijzen” met het pistool. Deze handeling zal in verband met den korten oefentijd van de dienstplichtigen wel nimmer kunnen worden eigen gemaakt. In vervanging daarvan is thans gekomen de z.g. „snelle aanslag”, waarna nog steeds verbetering van de richting plaats heeft. De hierdoor verkregen handeling komt geheel overeen met die bij gebruik van het geweer en zal derhalve door den man, die met het geweer of karabijn werd opgeleid, gemakkelijker worden aangeleerd dan het vroegere „wijzen”. Tenslotte zijn bepalingen opgenomen betreffende scherpschutters.

„De aandacht zij er nog op gevestigd, dat de benamingen „pistool M. 25 nr. 1” en idem nr. 2” zijn vervangen door „pistool M. 25”.

VOORSCHRIFT VOOR HET GEBRUIK VAN STELLINGZOEKLICHTEN.

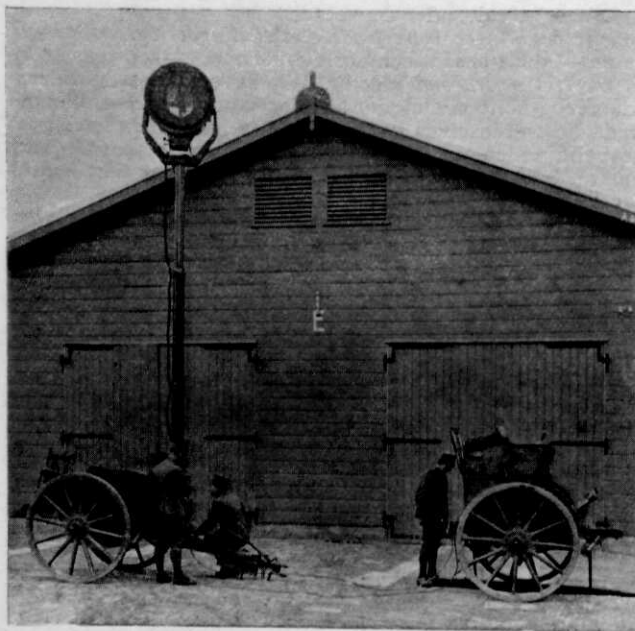
Naast de kleinere, draagbare zoeklichten (met een spiegelmiddellijn van 25—30 cm, welke bij de verdediging van stellingen kunnen worden aangewend voor het verlichten van het voorterrein tot een afstand van 300 à 400 m, in hoofdzaak tot verhooging van de uitwerking van geweer en mitrailleurvuur¹⁾), kunnen ook zoeklichten van zwaarder kaliber (60—75 cm) en dus grootere werkingssfeer (gemiddeld 1200—1500 m) een nuttige

toepassing vinden om mede de taak van de infanterie met haar zware mitrailleurs en infanteriegeschut bij de nachtelijke verdediging te vergemakkelijken. Deze zoeklichten behoren niet tot de organieke uitrusting van het veldleger; zij moeten uit het binnenland worden aangevoerd en zullen derhalve eerst toepassing vinden als de verdediging het karakter van stellingoorlog gaat aannemen.

Deze zoeklichten worden, ter onderscheiding van de kustzoeklichten en van de zoeklichten tegen luchtdoelen als stellingzoeklichten aangeduid.

Het Voorschrift gebruik van Stellingzoeklichten geeft de regelen voor het tactisch gebruik van dit verdedigingsmiddel en behandelt achter-eenvolgens:

de samenstelling van zoeklichteenheden;

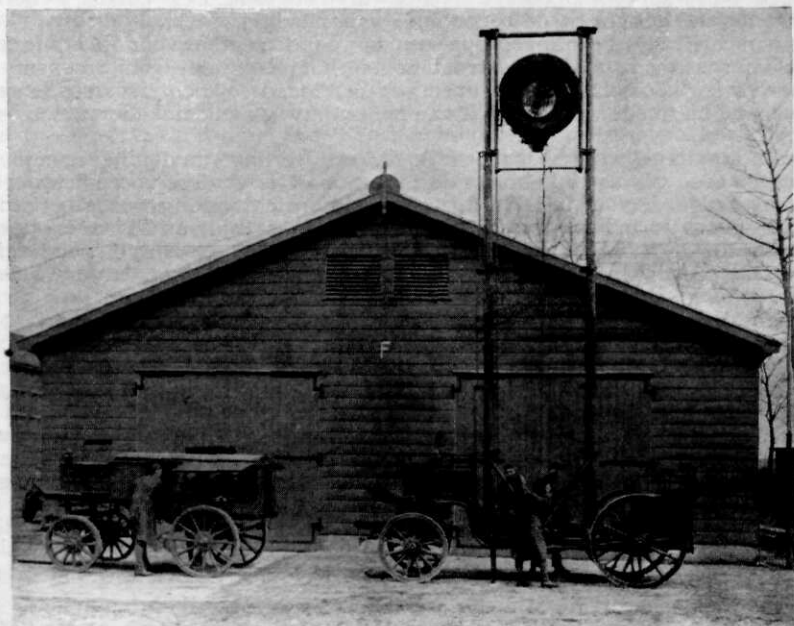

Z.g. veldaffuit van 60 cm spiegeldiameter, met uitgeschoven mast en de dynamokar, gebruikt als stellingzoeklicht.

¹⁾ Zie *De Militaire Spectator* 1932, blz. 551.

de eigenschappen van de betrekkelijke zoeklichten;
 de taak en de algemeene regelen voor het gebruik van stellingzoeklichten;
 de samenwerking met de infanterie en de regeling van de tactische bevelvoering;
 de verbindingsplan;
 het verlichtingsplan;
 de bediening van de zoeklichten;
 de commando's en de meldingen;
 het gebruik van de zoeklichten voor andere doeleinden; en
 de voor personeel en materieel noodige, gevechts- en afwachtingsopstellingen.
 In punt 286 van het Infanterie-reglement, deel II A, wordt de infanterie-officier naar het onderwerpelijke voorschrift verwezen.

VOORSCHRIFT VOOR HET GEBRUIK VAN KUSTZOEKLICHTEN.

Dubbelmastinstallatie van 90 cm spiegeldiameter, met uitgeschoven masten en de dynamo-
 wagen gebruikt voor de kustverdediging.

Bij de nachtelijke verdediging van onze kuststellingen en zeegaten zal de taak der kustartillerie dienen te worden vergemakkelijkt met behulp van zoeklichten, die tot taak hebben, de binnen hun werkingssfeer (2000—3500 m) komende vijandelijke vaartuigen op te sporen en te verlichten.

Deze zoeklichten worden, ter onderscheiding van de stellingzoeklichten en de zoeklichten t.l., aangeduid als kustzoeklichten. Zij worden vereenigd tot zoeklichtafdeelingen, welke kunnen zijn verdeeld in sectiën.

Het Voorschrift voor het gebruik van kustzoeklichten behelst de regelen voor het tachtisch gebruik van dit verdedigingsmiddel en voor de samenwerking daarvan met de kustartillerie, en behandelt achtereenvolgens:

- de samenstelling van de betrekkelijke zoeklichteenheden;
- de eigenschappen van de zoeklichten;
- de algemeene regelen voor hun aanwending;
- de wijze van samenwerking met de kustartillerie en de regeling van de tactische bevelvoering (melding van waargenomen doelen e.d.);
- de eigenlijke bediening van de zoeklichten en van het bijbehorende materieel (verbindingsmiddelen e.d.);

het gebruik van de zoeklichten voor andere doeleinden; en de eischen voor en de wijze van inrichting van de, voor personeel en materieel noodige, gevechts- en afwachtingsopstellingen.

VOORSCHRIFT VOOR DE SCHOLEN BIJ HET REGIMENT GENIETROEPEN.

De voornaamste wijzigingen en aanvullingen, welke het voorschrift heeft ondergaan, zijn de volgende.

De kadercursus werd gesplitst in een zomer- en een winterperiode; de eerste in hoofdzaak gericht op de practische, de laatste in hoofdzaak op de theoretische ontwikkeling van de leerlingen.

Aan de cursussen werd toegevoegd een aanvullende kadercursus, welke dient om beroeps-onderofficieren en beroeps-korporaals met de geschiktheid voor sergeant, op te leiden voor de geschiktheid voor sergeant bij een ander bataljon van het Regiment Genietroepen, dan waarvoor zij oorspronkelijk waren opgeleid. Deze cursus, welke een jaar duurt, is uitsluitend gericht op de benodigde vakopleiding.

In het voorschrift zijn bepalingen opgenomen voor den cursus voor opleiding tot de geschiktheid voor sergeant-majoor-instructeur bij het Regiment genietroepen.

De in het vorige voorschrift opgenomen voorbereidende opzichterscursus is vervallen. Mede in verband hiermede werd het peil van het onderwijs aan den kadercursus eenigszins opgevoerd.

Door dezen maatregel wordt het mogelijk, dat een leerling van den kader cursus, na de 4de klasse met goed gevolg te hebben doorloopen, zonder verdere vooropleiding den opzichterscursus volgt, zoodat de leeftijd, waarop de opzichtersrang wordt bereikt, wordt vervroegd. Daar tevens in het voorschrift een maximum leeftijd van 28 jaar is opgenoemen voor toelating tot de M.T.S., zal het in de toekomst uitgesloten zijn, dat onderofficieren eerst op te zeer gevorderden leeftijd den opzichtersrang bereiken, hetwelk ongewenscht is.

De Commandant van de Regimentskaderschool werd belast met het toezicht op alle lessen en oefeningen te geven aan de scholen, zoodat hij ook toezicht houdt op de lessen en oefeningen, welke uitsluitend gericht zijn op de vakkennis voor de verschillende bataljons, welke bevoegdheid voorheen berustte bij de luitenants voor speciale diensten der bataljonsstaven.

Bepalingen werden opgenomen voor het vaststellen van eindcijfers en rangnummers.

Bovendien werden de algemeene en de bijzondere eischen voor geschiktheid voor sergeant-majoor-instructeur, voor sergeant en voor korporaal volledig aangegeven, zoo mogelijk door verwijzing naar de desbetreffende L.O.'s.

VOORSCHRIFT VELDDIENST.

Naar wij vernemen heeft de Minister van Defensie zijn goedkeuring gehecht aan het eerste deel van het nieuwe *Voorschrift Velddienst* zoodat dit thans ter perse is en het verschijnen in het najaar kan worden verwacht.

Dit deel omvat: Bevelvoering; algemeene aanwijzingen en bepalingen; troepenvervoeren, marschen, legering; inlichtingsdienst; veiligheidsdienst en bijlagen.

Daar ons meermalen vragen hieromtrent bereikten, zal het spoedig verschijnen van dit belangrijke voorschrift zeker door velen met vreugde worden begroet.

UIT DE VAKPERS

IS EEN VERBOD VAN DEN GASOORLOG PRACTISCH DOOR TE VOEREN?

Hauptm. W. VOLKART wijdt aan deze vraag zeer belangwekkende beschouwingen, waarbij hij zich niet bepaalt tot bespiegelingen, doch ook op de technische details en praktische moeilijkheden van deze kwestie diep ingaat. Hij komt tenslotte tot onderstaande conclusie:

„De aanmaak en het vervoer van vergiftige gassen — welke men bij art. 171 van het Verdrag van Versailles aan het „overwonnen” Duitschland trachtte te verbieden — is zóó nauw met de geheele chemische industrie vergroeid, dat een verbod den stilstand dezer industrie tengevolge zou hebben. Een beschouwing der afzonderlijke stoffen toont, dat haar vervaardiging en vervoer dagelijks moet plaats hebben, wil men de geheele wereldindustrie niet lamleggen. Ook de poging van den Volkenbond, speciale strijdgasfabrieken te verbieden, is weinig gelukkig. De chemische strijdmiddelen worden immers niet in speciale fabrieken gemaakt, doch zijn over alle takken van industrie verdeeld. Het omschakelen in geval van oorlog, d.w.z. chloor of een andere stof voor oorlogsdoeleinden in stede van als bleekmiddel te bezigen, kost geen groote moeilijkheden. De chemische industrie is beslist sneller op oorlogsaanmaak ingesteld dan b.v. een naaimachinefabriek voor den aanmaak van projectielbuizen. Ook dit verbod is een onmogelijkheid. Het eenig mogelijke is een verbod van het gebruik van voor oorlogsdoeleinden geschikte vredesproducten als zoodanig. Dit verbod is echter — op in het begin dezer studie aangegeven gronden — zeer problematisch. Eerstens is het chemische oorlogspotentieel voor een land met een goed ontwikkelde chemische industrie zoo geweldig, dat de verleiding groot zal zijn een tegenslag, waarvan men zich met andere wapenen niet meer kan herstellen, door den inzet van chemische strijdmiddelen op te heffen. En de tweede moeilijkheid is het repressaille recht, dat de toepassing van strijdgassen schijnt toe te laten. De eenige mogelijkheid om den gasoorlog te voorkomen is een verbod van den oorlog zelf.”

De uitvoerige uiteenzettingen, welke tot deze gevolgtrekkingen leidden, worden vooral hen, die zich interesseeren voor de vraagstukken van den gasoorlog, zeer aanbevolen.

Schweizerische Monatschrift für Offiziere
aller Waffen. — Febr. 1934.

F.

DE NEDERLANDSCHE INVLOED OP DE ONTWIKKELING VAN DE TACTIEK.

DR. PAUL SCHMITHENNER, majoor b.d., wijdt een beschouwing aan „*Kampfwaise, Kultur und Geschichte*” en zegt van het tijdperk, waarin de vuurwapenen hun invloed op de tactiek begonnen uit te oefenen:

„De toenemende vuuruitwerking dwong tot wijziging van de oude plumpe vormen. Zooals eens HANNIBAL en SCIPIO waren nu MAURITS en WILLEM VAN ORANJE (bedoeld is WILLEM LODEWIJK VAN NASSAU. C.) de groote militaire leermeesters. De originaliteit van het werk van de Oranjes bestond in de verbinding van innerlijke discipline met uitwendigen drill. Dit maakte, voor het eerst sedert de Ouden, een echte excerceertechniek mogelijk. Nu kon men de, door de vuuruitwerking noodig geworden, vormen aannemen. Tusschen de openingen en op de flanken van de kleiner geworden afdeelingen piekeniers werden steeds meer musketiers opgesteld. Nog drukte het gevecht van nabij zijn stempel op de tactiek. Steeds nadrukkelijker klonk echter het gedonder van de vuurwapenen. Uit drill en discipline ontstond de nieuwe Nederlandsche linietactiek. Zij werd den grondslag voor de geheele verdere ontwikkeling van de tactiek.

Wissen und Wehr,” Maart 1934.

C.

EEN CONCREET VOORBEELD VAN HET GEBRUIK VAN BATTERIJEN ZWARE MITRAILLEURS VOOR VUREN OP GROOTE AFSTANDEN.

De commandant M. DEVOUGES geeft een beschouwing over het gebruik van zware mitrailleurs voor het vuren op groote afstanden tijdens het gevecht om La Malmaison in October 1917.

De Schrijver acht het nuttig om na het verschijnen van talrijke artikelen over dit onderwerp, een geval te behandelen, zooals dit zich in den oorlog 1914—'18 heeft voorgedaan.

Het gebruik van de zware mitrailleurs op ruimere schaal, dan in de reglementen van 1915 was voorzien was een gevolg van den stellingoorlog.

In 1915 werden bij alle „actieve” regimenten mitrailleur-compagnieën gevormd, hetgeen de concentratie in het gebruik ten goede kwam.

Op initiatief van de mitrailleurcommandanten maakte men er zich mede vertrouwd om, gebruik makende van de verkregen groote kennis van het terrein en van de gewoonten van den tegenstander, de mitrailleurs te gebruiken voor doeleinden, waaraan men vroeger niet had gedacht.

De schr. haalt eenige voorbeelden aan hoe men in dit tijdvak tot op afstanden van 2500 m meermalen met succes de vijandelijke aanvoeren zoo al niet belette, dan toch aanzienlijk hinderde.

In navolging van het Britsche leger voerde men in Frankrijk in 1917 de Divisie-mitrailleur-officieren in, welke officieren dan de opdracht kregen om in bepaalde gevallen de werkzaamheid van de mitrailleurs in de divisie te coördineeren.

Als eerste belangrijke voorbeeld van een gezamenlijk gebruik van zware mitrailleurs op grootere afstanden noemt hij de actie van de zware mitrailleurs van het 6e leger tijdens de voorbereiding van den aanval op La Malmaison in October 1917.

Wij leven in 1917 nog midden in de „Materialschlacht”. Langdurige artillerie-voorbereidingen met ongehoorde hoeveelheden munitie moesten de materiele middelen alsmede de fysieke en moreele kracht van den tegenstander vernietigen.

Dit 6e leger zal op een front van 14 km aanvallen met 6 Divisiën in eerste lijn en 6 Divisiën in tweede lijn en vooruitgaan over een strook van 6 km diepte.

De artillerie-voorbereiding zal 4 dagen duren en worden uitgevoerd door 812 veldvuurmonden, 862 vuurmonden van kalibers tusschen 105 en 380 mm en 105 vuurmonden met groote dracht. Bovendien zullen 66 mortierbatterijen vuren op de voorste stellingen van den vijand.

De C. van het 6e leger, de generaal MAISTRE, wenscht ook de zware mitrailleurs aan deze voorbereiding te doen deelnemen, waartoe in totaal 400 mitrailleurs zouden worden ingezet.

De verdeling van de doelen geschiedde door het legerkorps, iedere Divisie zou een afdeling mitrailleurs vormen, welke onder leiding van den divisie-mitrailleur-officier één of meer van de aangewezen doelen zou moeten bestrijden.

Deze afdelingen bestonden uit 3 à 4 compagnieën zware mitrailleurs, dus in totaal uit 36 of 48 zware mitrailleurs.

Elke compagnie bleef onder commando van den eigen compagniescommandant en kreeg slechts één doel te bevuren, de twee stukken van elke groep vuurden achtereenvolgens. De loop van iederen mitrailleur zouden worden verwisseld na het verschieten van maximum 14.000 schoten.

Wij zullen niet in details beschrijven met hoeveel voorzorgen deze voorbereidingen en de uitvoering van deze vuren zijn getroffen. Wij verwijzen de lezers daarvoor naar het artikel.

De doelen waren zoodanig gekozen, dat deze lagen op afstanden van $\pm$ 3500 m, waarbij de bedoeling voorzat bepaalde zones van het terrein te neutraliseeren en verder het inwendige verkeer in de vijandelijke zones te beletten door vuur op bepaalde, daarvoor in het bijzonder aangewezen punten.

Het vuur van de mitrailleurs begon 8 dagen vóór den dag, vastgesteld voor den aanval, deze werd 2 dagen uitgesteld, zoodat de zware mitrailleurs in totaal 10 dagen deelnamen aan de voorbereiding van dezen aanval.

De schrijver geeft geen cijfers omtrent het totale munitieverbruik, van één groep geeft hij op een totaal verbruik van 1.800.000 patronen.

De resultaten van dit vuur werden afgeleid uit de verklaringen van krijgsgevangenen en volgens deze verklaringen zouden de uitkomsten zeer bevredigend zijn geweest.

BOM OF TORPEDO.

De officier-vlieger der 2e klasse, zeewaarnemer 1e klasse, W. VAN PROOIJEN, beschouwt onder bovenstaanden titel de voor en de nadeelen van bovengenoemde aanvalsmiddelen.

In verband met de *kustverdediging* wordt het volgende daaruit overgenomen:

Over een torpedo-vliegdiens in Holland is nog het volgende op te merken:

Toen in 1927 minister LAMBOOIJ de zeevliegtuigen schrapte uit de oorlogsformatie in Holland, geschiedde dit, omdat de kustverdediging, ook het maritieme gedeelte daarvan, met name verkenningen op zee, voortaan aan de Landmacht zou worden toevertrouwd. Afgezien van de principieele onjuistheid om landmacht-personeel maritieme opdrachten te doen uitvoeren, blijft het bezwaar bestaan landvliegtuigen uren lang boven zee te laten vliegen.

Het alternatief, geheel van vliegverkenning ter zee af te zien, is verwerpelijk, omdat concentratie onzer landstrijdkrachten op het bedreigde punt dan altijd te laat zal komen.

Nu het torpedo-vliegtuig zich tot een betrouwbaar en zeer gevaarlijk wapen belooft te ontwikkelen, is hiermede een nieuwe factor en een van overwegende beteekenis in het geding gekomen, welke factor als het ware *terugkeer der zeevliegtuigen* in de oorlogsformatie *eischt*.

Daar komt nog bij, dat men bij de vaststelling der defensiegrondslagen en de daaruit voortvloeiende taakverdeling uitging van de redeneering, dat om verschillende redenen een ons opgedrongen oorlog door het Rijk in Europa strategisch-defensief zou worden gevoerd. Het is een bekend principe, dat ook in een defensieven oorlog de offensieve geest tot uiting moet komen. Deze offensieve geest vind als wapen uitdrukking in de onderzeeboot. Men kan zich met deze keuze vereenigen: de onderzeeboot is inderdaad een offensief wapen bij uitnemendheid, speciaal voor den zwakkere; zij is moeilijk te blokkeeren en last not least is zij een betrekkelijk goedkoop wapen.

Doch bezit het torpedo-vliegtuig deze eigenschappen in mindere mate? Integendeel! Een torpedovliegtuig is niet minder een offensief wapen, is in het geheel niet te blokkeeren en een torpedovliegdiens kan tot eenzelfde prijs uit een veel grooter aantal eenheden bestaan. Ook de preventieve werking van een goed georganiseerden torpedovliegdiens uitgaande, is moeilijk te overschatten. Hiermede wil in 't geheel niet gezegd zijn, dat de onderzeeboot voor het torpedovliegtuig dient plaats te maken; samenwerking, vooral in tijden, wanneer vliegen t.g.v. weersomstandigheden onmogelijk is, is hier als aangegeven.

(In verband hiermede wordt de eventuele opheffing van de Marinevliegkampen in Nederland gevaarlijk geacht: deze zou tot groote onkosten van wederopbouw kunnen leiden).

Indien deze uitspraak ook maar een kern van waarheid bevat, dan moet het toch uit defensie- en economisch oogpunt op zijn minst kortzichtig worden genoemd door schrapping van zeevliegtuigen uit de oorlogsformatie de kans op ontwikkeling te ontnemen aan een nieuw veel belovend en goedkoop wapen, een wapen waaraan juist voor ons land met zijn naar verhouding uitgestrekte kusten, een uitgezochte waarde moet worden toegekend als *kustverdediger*.

Marineblad, vijfde aflevering, 1 November 1933.

f.

DE VUURBASIS.

De commandant JOURDAN geeft een beschouwing over bovenstaand onderwerp, waarin vele interessante technische bijzonderheden zijn vermeld.

De schr. beoogt de beginselen voor het gebruik van den vuurbasis bij een aanvallend gevecht van een bataljon uit een te zetten.

I. *De technische gegevens van het vraagstuk.*

De schr. stelt — hoe kan het ook anders — als eisch, een goede kennis van de technische eigenschappen van ieder vuurwapen.

A. *De zware mitrailleur.*

Voor een afdoende neutralisatie acht schr. een zoodanige hoeveelheid projectielen noodig, dat alle punten van het terreingedeelte, dat in den spreidingsrechthoek moet vallen, minstens door één projectiel worden bestreken op een hoogte van 0.40 m.

Dit eischt voor een groep van 2 mitrailleurs per minuut op een afstand van 1000 m een aantal van 423 kogels, waarbij de groep een front van 80 m bevuurt.

De schr. geeft dan verder aan, dat een groep, welke beschikt over 3.456 projectielen, gedurende 18 min 40 sec een neutralisatie kan bewerkstelligen, welke iets minder dan 50 % is van de neutralisatie, welke hierboven theoretisch noodzakelijk wordt geacht. Op 1400 m zal het hiervoor benodigde aantal projectielen het dubbele bedragen.

B. *Vuurmond van 37 mm.*

Deze wordt in de vuurbasis opgenomen voor doelen, welke zeer juist zijn vastgesteld en voor zich onverwachts voordoende doelen. De uitwerking van de granaat is ongeveer gelijk aan een granaat F I.

C. *De mortier van 81 mm*

De technische bijzonderheden komen vrijwel overeen met die van onzen mortier van 8. Alleen verschilt de beschikbare hoeveelheid munitie. Elke groep beschikt over 192 schoten, hetgeen de schr. voldoende acht voor 8 à 10 vuren.

Noch het kanon van 37 mm, noch de mortier van 8 leenen zich voor neutraliseerend vuur op een terreinzone.

D. *De geweermित्रailleur.*

Deze maakt slechts bij uitzondering deel uit van de vuurbasis.

De schr. komt tot de volgende conclusies:

a. Het beste resultaat kan worden verwacht, wanneer de vuurbasis vuurt op doelen, gelegen op ± 1000 m.

b. Wanneer de afstand van den vuurbasis tot de doelen de 1000 m overschrijdt, mag men niet meer op een ernstige neutralisatie rekenen, deze kan op een afstand van 1400 m slechts op een front van 320 m worden bereikt.

c. Het gebruik van het „tir masqué” zal niet altijd mogelijk zijn op afstanden van 1000 m.

d. Wanneer men één van de sectiën bezigt voor luchtafweer, vermindert men de kracht van den vuurbasis met $\frac{1}{4}$. Indien het derhalve mogelijk is, moet deze taak worden overgenomen door mitrailleurs van de reservebataljons.

e. Gekomen op een afstand van 500 à 600 m van het aanvalsdoel zijn de voorsectiën beroofd van den steun van de zware mitrailleurs en op dezen afstand moeten de factoren vuur en beweging ten nauwste samenwerken.

f. Eindelijk zullen, op het moment waarop een doel is vermeersterd, de groepen van het vuurêchelon, wanneer zij niet alle zijn ingezet en/of beroofd van een groot gedeelte van haar munitie, tijdelijk het front kunnen bezetten en tegenstooten kunnen afweren.

II. *Het tactisch gebruik van de vuurbasis.*

De schrijver behandelt achtereenvolgens het in werking stellen van de vuurbasis voor den aanval op het eerste doel, de ontwikkeling van den aanval, de decentralisatie van de vuurbasis en het in werking brengen van de vuurbasis na het nemen van een doel.

Wij verwijzen onze lezers voor deze onderdeelen naar het artikel

Revue d'Infanterie. Maart '34.

B.

DE RUSSISCH-POOLSCH- OORLOG VAN 1919 TOT 1920.

Res. Kolonel ALFRED VON WITTICH begint zijn studie met te vermelden, dat van Poolsche, Russische en Fransche zijde reeds veel geschriften over dezen oorlog zijn verschenen, doch dat men er in Centraal-Europa nog maar weinig aandacht aan heeft geschonken. Hij acht zulks onjuist om verschillende redenen:

1°. omdat de oorlog gevoerd is met minder goed geschoolde, matig-bewapende, slecht-uitgeruste en meestal niet-deskundig aangevoerde militie-legers („Massenaufgebote”), zoodat het een *volksoorlog* was;

2°. om het primitieve karakter van den oorlog en de veelal gebrekkige strategische en tactische beginselen; pas aan het slot levert de Weichselslag vóór de poorten van Warschau een slag met een groot-opgezette en gedurfde operatie van Poolsch-Fransche zijde;

3°. om het gebruik van groote cavaleriemassa's, dat in dezen oorlog tot zijn recht is gekomen (Cavalerieleger van BUDIENNY). „In het Oosten van Europa schijnt de rol der cavalerie nog niet te zijn uitgespeeld.”

Wij zouden hier uit een Nederlandsch standpunt nog aan willen toevoegen, dat de oorlog voor ons bovendien zeer leerzaam is, omdat hij ons de beteekenis der rivier-

verdediging duidelijk doet kennen en tevens omdat de laatste episode (slag bij Warschau) is geleverd, terwijl het Poolsche leger streed met den Weichel in den rug.

De oorlog is in drie periode te verdeelen:

- a. het eerste deel, waarin de Polen tot bij Kiew doordrongen (tot Mei 1920);
- b. het opdringen der Russen tot bij Warschau;
- c. de slag bij Warschau en de terugtocht der Russen.

De schrijver wijdt in de eerste plaats aandacht aan de vorming van het revolutionnaire Russische en van het Poolsche leger, welk laatste uit een „niets" is ontstaan en beschrijft vervolgens het geschermtsel van Februari 1919 tot Januari 1920, waarbij de Polen gaandeweg groote deelen van het tegenwoordige Rijk bezetten (Wilna, Brest-Litowsk, Pinsk, Grodno), zoodat zij uiteindelijk tot de Duna en de Berezina waren vooruitgeschoven.

Merkwaardig is de gebrekkige uitrusting en bewapening van het Poolsche leger, dat met zijn 20 divisien over een front van 1000 km moest opereeren. Leerzaam is het om te lezen hoe dit gebrekkige leger, dank zij een hoog moreel, zooveel heeft kunnen presteeren, omdat het oorlogsdoel de geheele bevolking sympathiek was (behoud van het nieuwe vaderland, weren van het Bolsjewisme). Anderzijds leed deze bevolking na 5½ jaar oorlog aan oorlogsmoeheid, die zich ook in het leger wel deed gevoelen.

Het moet voor ons Nederlanders, die gewend zijn om onze eigen kracht te onderschatten, uiterst nuttig zijn om eens te ervaren onder welke omstandigheden het jonge Poolsche leger in 1919 en 1920 moest vechten voor het behoud van den Staat.

Het Sowjetgoud wist te verhinderen, dat Frankrijk over land wapens en munitie naar Polen voerde; het wist te bereiken, dat de Poolsche wapenbestellingen in Engeland door Engelsche arbeiders werden verhinderd hare bestemming te volgen.

„Polen zette in den winter van 1919 op 1920 den uitbouw van het leger voort, doch had met moeilijkheden van den meest uiteenlopenden aard te vechten. De personeelsaanvullingen waren onvoldoende ter opvulling van de zeer zwakke effectieven; zij waren gemiddeld vier weken geoeft en dus onvoldoende gevormd. De strenge winter en de verspreide, armzalige legering der troepen bemoeilijkten het brengen van tucht en eenheid in de troepen, wier verpleging en uitrusting buitengewoon leden door de geweldige afstanden, den slechten toestand der wegen en het geheel-onvoldoende spoorwegbedrijf. Het artilleriematerieel bestond uit een mengelmoes van kanonnen uit alle Europeesche landen, zelfs Japansch geschut was aanwezig; de munitie-uitrusting was spaarzaam. De verbinding der legercommandanten met hunne divisien geschiedde met Hughes-telegraafstoelstellen; radiotoelstellen ontbraken.”

Vervolgens beschouwt schrijver het operatietooneel en de wederzijdsche operatieplannen, om daarna over te gaan tot de beschrijving der operatiën.

Het zou ons te ver voeren om de studie, die zeer samengevat is, hier te refereeren. Wij volstaan met te vermelden, dat een rijk schetsenmateriaal de lezing zeer vergemakkelijkt, terwijl de studie tevens een groot aantal bronnen vermeldt.

In de Juni-aflevering van 1933 behandelt de schrijver de episode tot Mei 1920, in de Mei-aflevering van 1934 de periode tot Juni 1920.

Wij hopen hiermede belangstelling voor deze zeer lezenswaardige studie te hebben gewekt en komen later op het deel, dat den slag bij Warschau zal behandelen, nog nader terug.

Mil. Wiss. Mitt., Juni 1933 en Mei 1934.

W.

TOEGEPASTE TACTIEK.

Zoals ook in vorige jaren het geval was, bevat de *Revue d'Infanterie* van Maart '34 de oplossing van een tactisch probleem, ter oplossing gegeven aan de kandidaten voor de Hoogere Krijgsschool. Het is ondoenlijk om zonder kaarten een overzicht van dit artikel te geven, wij bevelen onzen lezers de bestudeering hiervan ten zeerste aan, omdat men daardoor een inzicht krijgt in de beteekenis en de waarde van de Fransche voorschriften.

De laatste kunnen alleen worden „verstaan", wanneer men zich de moeite getroost om applicatorische studiën grondig door te werken.

Revue d'Infanterie, Mrt. '34.

B.

BESCHERMING TEGEN LUCHTGEVAAR.

Naar aanleiding van de in 1933 te Luik gehouden oefening in den luchtverdedigings- en beschermingsdienst (zie het desbetreffende referaat in de M. S. 1933 no. 11) heeft de kapitein CALBERG een lezing gehouden, waarvan in onderstaand tijdschrift een uittreksel is opgenomen.

Het interessantste gedeelte van dit artikel is de beschouwing, welke S. geeft over de opvattingen, welke thans in de voornaamste landen aangaande den luchtoorlog heerschen. Volgens S. is Italië aanhanger van de leer van den generaal DOUHET; deze wenscht de militaire luchtvaart niet meer te zien als een hulpwapen, dat met land- en zeemacht moet samenwerken, doch als een geheel zelfstandige strijdmacht, optredende volgens het landsverdedigingsbeginsel: „defensief te land en ter zee, offensief in de lucht.”

Volgens generaal DOUHET zal de luchtmacht bij verrassing moeten optreden, zelfs vóór de oorlogsverklaring en wel:

- 1°. door vernietiging en vernieling van de vijandelijke luchtmacht in hare bases;
- 2°. door verlammen van land- en zeemacht door vernietiging en vernieling;
- 3°. door intimideeren en schrik aanjagen van de burgerbevolking.

Generaal DOUHET wenscht de drie strijdmachten te land, ter zee en in de lucht onder een oppersten generalen staf, belast met de landsverdediging. S. concludeert nu uit de bekende raids van maarschalk BALBO, uit de huidige organisatie van de Italiaansche luchtmacht en uit het feit, dat MUSSOLINI na de geslaagde bovengenoemde raids het ministerschap van luchtvaart, oorlog en marine op zich heeft genomen, dat de opvattingen van generaal DOUHET door de Italiaansche regeering worden gedeeld.

Op overeenkomstige wijze bespreekt S. de huidige meeningen in Engeland, de Vereenigde Staten, Rusland, Frankrijk en Duitschland.

Overigens bevat het artikel beschouwingen over den luchtverdedigings- en beschermingsdienst, waarbij zich geen nieuwe gezichtspunten voordoen.

Bulletin Belge des Sciences Militaires, April 1934.

Bx.

ITALIAANSCH WAARDEERING VAN DE INFANTERIE.

Enigen tijd geleden is in het Italiaansche leger, naast de andere reeds bestaande inspecties, een Inspectie van de infanterie ingesteld, waarbij de Inspecteur van dit wapen een hooger rang kreeg dan de andere inspecteurs.

Thans is hierop gevolgd het doen herleven van het tijdschrift *Rivista di Fanteria* — uitgegeven door de Inspectie van het wapen — waarvan de uitgave in 1904 was gestaakt. De Koning, MUSSOLINI en voorts tal van generaals hebben in het eerste nummer een artikel geschreven om de waarde van het voetvolk in het licht te stellen. MUSSOLINI zegt daarin: „Wie over de infanterie spreekt, die spreekt over het beslissende element op het slagveld en in de gansche oorlogvoering, gisteren, heden, morgen en altijd. De fascistische Regeering erkent, dat de infanterie het hoofdwapen is, het fundament van het leger en zal alles in het werk stellen om de infanterie steeds beter te maken.”

Een belangrijk artikel van majoor REISOLI zegt: „De infanterie moet zelf over alle wapenen beschikken om gedekte tegenstanders, vechtwagens en vliegtuigen te kunnen bestrijden.”

Militärwissenschaftliche Mitteilungen, April 1934.

C.

ORGANISATIE.

De Engelsche gemengde *pantserbrigade* bestaat uit: 4 bataljons vechtwagens (1 bataljon lichte wagens, 3 bataljons gemengd lichte en middelbare) benevens wagens voor commandogroep, verbindingsafdeeling en luchtafweergeschut. Het lichte bataljon telt 53 wagens, waaronder 5 middelbare met zwaardere wapens.

Het gemengde bataljon telt 25 middelbare en 22 lichte wagens.

De pantserbrigade heeft in haar gevechtsechelon in totaal 227 wagens, in het echelon voor munitie, bedrijfsstoffen enz. 153 wagens.

Het ligt in de bedoeling van de Engelsche legerleiding naast de infanterie- en cavalerie-divisiën eenige van deze pantserbrigades op te richten, welke zoowel afzonderlijk als te samen kunnen optreden. Zij moeten echter worden gevolgd door gemotoriseerde infanterie.

Militär Wochenblatt. 11 April 1934.

P.

HET OMVATTINGSPROBLEEM IN DEN MODERNEN OORLOG.

Kolonel b.d. graaf SCHACK wijdt nogmaals (zie referaten op blzn. 41 en 143 van dezen jaargang) een beschouwing aan bovenstaand onderwerp en aan den rol, welke snelle troepen bij een omvatting hebben te vervullen.

Schr. gaat daarbij uit van de stelling — in 1930 reeds geponeerd in het Spectator-artikel „*Iets over de breedte der gevechtsfronten*” — dat het „binden” van een vijand door in front met een minderheid aan te vallen, bij de huidige mitrailleurbewapening niet meer mogelijk is. Aangezien het „binden” van den tegenstander nochtans noodzakelijk is, wil een omvatting kunnen slagen, moet dit in een toekomstoorlog geschieden door snelle troepen zich in flank en rug van den vijand te doen vastbijten. Om dit mogelijk te maken, moeten de snelle troepen niet vooraf voor allerlei andere doeleinden zoodanig zijn gebruikt, dat zij op het beslissende oogenblik hun gevechtskracht hebben verloren. Snelle troepen zijn voor tal van taken geschikt. In den wereldoorlog leidde dit er meestal toe, dat de cavalerie ook voor tal van taken werd gebruikt en verbruikt. Een aanvoerder moet de zelfbeheersching hebben zijn snelle troepen „in reserve” te houden tot het oogenblik is gekomen om hen met frissche kracht, in volle sterkte, op het juiste tijdstip en op de beslissende plaats „schlachtentscheidend” in te zetten.

Deutsche Wehr, 1934, nr. 9.

C.

GERESERVEERD DOOR

RUBBERFABRIEK „VELSEN”

TE VELSEN

*The
Cosmopolite*

MOTORLAARZEN
VAN BOXEL & CO
DONGEN.

Zuider Steenkolenhandel
F^A GEBR. SAKKO

BERGEN OP ZOOM
Tel. 364 - Postrek. 77050

LEVERANCIER a/h GARNIZOEN
BERGEN OP ZOOM

STOOMWASSCHERIJ
Fa. Wed. F. N. Corthals

ROOSENDAAL

Speciaal ingericht voor
— de militaire wasch —

J. M. BORRIE

Lievevrouwenstraat 17 - Telef. 356
BERGEN OP ZOOM

Leverancier van Koloniale
waren, Comestibles,
Zuidvruchten en Koek

